

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МОРСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ МОРСЬКИЙ ГУМАНІТАРНИЙ ІНСТИТУТ
КАФЕДРА «ФІЛОЛОГІЯ»

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на здобуття другого (магістерського) рівня вищої освіти на тему:
**Мовленнєвий портрет сучасного політичного лідера (на матеріалі промов
Дж. Байдена)**

виконала: ЗДОБУВАЧКА ВИЩОЇ
ОСВІТИ 2 РОКУ НАВЧАННЯ 1 ГРУПИ
ЗА ДРУГИМ (МАГІСТЕРСЬКИМ) РІВНЕМ
ДЕННОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ
ТКАЧЕНКО АЛЬОНА ОЛЕГІВНА

Науковий керівник:
к. філол. н., доцент каф. «Філологія»
ЖМАЄВА НАТАЛЯ СЕРГІЇВНА

Рецензент:
к. філол. н., доцент
ДЕРІК ІЛОНА МОРИСІВНА

Допущено до захисту

18. 12. 2024 р. Науковий керівник Наталія ЖМАЄВА
(дата) (підпис) (Ім'я та ПРІЗВИЩЕ)

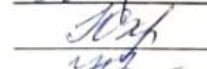

Національна шкала верн.

Кількість балів 100

Оцінка ECTS A

Дата захисту: 23. 12. 2024 р.

Члени комісії:

 д. філол. н., проф. Приходько Г.І.
 к. пед. н., доц. Юхимець С.Ю.
 к. філол. н., доц. Жмаєва Н.С.
 к. філол. н., доц.. Ківенко І.О.

2024

ЗМІСТ

SUMMARY	3
ВСТУП	6
РОЗДІЛ I ПРИНЦИПИ МОДЕЛЮВАННЯ МОВНОЇ ОСОБИСТОСТІ ПОЛІТИЧНОГО ДІЯЧА.....	9
1.1 Поняття «мовна особистість» та його місце в сучасній лінгвістиці	9
1.2 Актуалізація мовної особистості політика в політичному дискурсі... 12	
Висновки до розділу I.....	22
РОЗДІЛ II АСПЕКТИ МОВЛЕННЄВОГО ПОРТРЕТА ДЖ. БАЙДЕНА.....	24
2.1 Лінгво-прагматичний аспект	24
2.2 Лінгвокогнітивний аспект	40
2.3 Індивідуально-мовленнєвий аспект риторики	47
Висновки до розділу II.....	52
ВИСНОВКИ.....	56
ЛІТЕРАТУРА	59

SUMMARY

Speech portrait of a modern political leader (based on J. Biden's speeches)

Interest in multifaceted political activity is observed in sociology, cultural studies, and political science studies. The understanding of modern political discourse will only be complete with linguistic analysis, which implies the inclusion of linguistic means that form the portrait of a modern politician in the field of research. The creation of a linguistic portrait of a politician is a topical area of linguistics, largely because politicians have regular experience in public speaking and a formed linguistic image.

The **relevance** of the study is determined by the socio-cultural need to study the effectiveness of the speech activity of the current politician. Of particular interest is the speech portrait of a modern politician involved in current global political processes, which led to the choice of the politician's personality - the current US President Joseph R. Biden. This study attempts to determine how American President Joe Biden achieves his goals of persuasion and influence on the audience and how he structures, fills and uses the means to implement his political position at the linguistic-cognitive, linguistic-pragmatic and individual speech levels.

The **object** of the study is the political discourse of American President J. Biden for the period of 2022-2024, directly or indirectly related to the events in Ukraine. The **subject** of the study is the linguocognitive, linguopragmatic and individual speech aspects of J. Biden's rhetoric.

The **objective** of the study is to create a speech portrait of a modern political leader, using the example of current US President Joseph Biden.

The **tasks** of the study are:

- to conduct an analytical review of approaches to the description of a linguistic personality and its speech portrait;
- to clarify the parameters of describing the linguistic personality of a politician;

- to establish the linguocognitive, linguopragmatic and individual speech features of J. Biden's speech portrait.

The **material** of the study was the texts of the speeches of the current American President J. Biden for 2022-2024, which are posted on the official website of the White House. The total volume of the analysed corpus of texts is 100 conventional pages.

Research methods. Critical discourse analysis (CDA) was chosen as the key research method, which involves interpreting linguistic material in the light of ongoing social transformations. The linguistic and stylistic analysis of political speeches was carried out, and the general scientific methods of observation, description, interpretation, comparison, and induction (drawing conclusions based on the consideration of individual facts) were used.

The **scientific novelty** of the study is that the analysis of the discourse of a political leader was carried out based on a three-pronged model. In each of the aspects that constitute the content of a politician's speech portrait, the basic ideological concepts (linguistic and cognitive aspect), the repertoire of the involved illocutionary speech acts (linguistic and pragmatic aspect), and the diagnostic markers of the speech style (individual speech aspect) were identified.

The study's **theoretical significance** lies in identifying linguistic-cognitive, functional-pragmatic and linguistic-stylistic features as aspects of the speech portrait of a political leader's linguistic personality.

The **practical significance** of the study lies in the possibility of applying the results to a course in discourse studies, communication theory, and English language stylistics.

Testing of the study results. The study results were tested at the XII International Scientific and Practical Conference 'European Congress Of Scientific Achievements', which took place on 2-4 December 2024 in Barcelona. Based on the results of the conference, the following abstracts were published - 'Conceptual Analysis of Cognitive Metaphor in J. Biden's Speech Portrait.'

According to the data of the functional-pragmatic analysis (linguistic-pragmatic aspect) aimed at establishing the repertoire of illocutionary speech acts in J. Biden's speech, the American leader does not make many promises and hardly asks questions: he is confident in the chosen course and in the support of the audience he is addressing. At the same time, J. Biden expresses his emotions quite actively but uses them as an additional influence, focusing on presenting objective information about the current state of affairs through the active use of representations that form the basis of illocutionary acts in the analysed material.

The basis of J. Biden's metaphorical modelling of the concepts here is the opposition of two concepts 'authoritarianism' and 'democracy', each of which is manifested in a credo, one of which, 'Might makes right', is traditionally correlated with a totalitarian political regime (J. Biden correlates it with the regime of the USSR). J. Biden correlates it with Putin's regime, calling it authoritarian), and the second, 'Right makes might', authored by A. Lincoln, is associated with a democratic regime. Democracy in J. Biden's conceptualisation is conceptualised with the help of concepts of exclusively positive connotation, while authoritarianism is conceptualised with negative connotations.

The convergence of stylistic means is a feature of J. Biden's political discourse. The convergence of stylistic means within an utterance is a combined stylistic technique that consists of the diverse interaction of stylistic means based on their intentionally determined pragmatic function. Combining stylistic devices into a convergence is a complex mechanism of interaction of their stylistic functions, which strengthens the function of one of the techniques created by the communicative situation set by the author.

As prospects for the study, we consider the involvement of the proposed model of analysis of the portrayal of a linguistic personality in the discourse of other politicians, including in the dynamic (time) aspect.

ВСТУП

Інтерес до багатогранної політичної діяльності спостерігається в дослідженнях із соціології, культурології, політології. Осмислення сучасного політичного дискурсу буде неповним без лінгвістичного аналізу, що передбачає включення в поле дослідницької уваги мовленнєвих засобів, які формують портрет сучасного політика.

Створення мовленнєвого портрета політика - актуальний напрям лінгвістики - багато в чому зумовлений тим, що політики мають регулярний досвід публічних виступів і сформований мовленнєвий імідж.

Актуальність проведеного дослідження визначається соціокультурною необхідністю вивчення ефективності мовленнєвої діяльності чинного політика. Особливий інтерес становить мовленнєвий портрет сучасного політика, залученого в поточні глобальні політичні процеси, що й зумовило вибір особистості політика - чинного президента США Джозефа Р. Байдена.

Це дослідження є спробою з'ясувати, як американський президент Джо Байден досягає своїх цілей у переконанні та впливі на аудиторію і як він структурує, чим наповнює і за допомогою яких засобів реалізовує свою політичну позицію на лінгво-когнітивному, лінгво-прагматичному та індивідуально-мовленнєвому рівнях.

Об'єктом дослідження обрано політичний дискурс американського президента Дж. Байдена за період 2022-2024 років, прямо чи опосередковано пов'язані з подіями в Україні.

У якості **предмета** дослідження розглядаються лінгвокогнітивні, лінгвопрагматичні та індивідуально-мовленнєві аспекти риторики Дж. Байдена.

Мета дослідження полягає у складанні мовленнєвого портрета сучасного політичного лідера на прикладі діючого президента США Джозефа Байдена.

Завдання дослідження:

- провести аналітичний огляд підходів до опису мовної особистості та її мовленнєвого портрета;
- уточнити параметри опису мовної особистості політика;
- встановити лінгвокогнітивні, лінгвопрагматичні та індивідуально-мовленнєві особливості мовленнєвого портрету Дж. Байдена.

Матеріалом дослідження слугували тексти виступів діючого американського президента Дж. Байдена за 2022-2024 роки, які розміщені на офіційному сайті Білого Дома [77]. Загальний обсяг проаналізованого корпусу текстів дорівнює 100 умовним аркушам.

Методи дослідження. Як ключовий метод дослідження було обрано критичний дискурс-аналіз (КДА), що передбачає інтерпретацію мовного матеріалу у світлі соціальних трансформацій, що відбуваються. Здійснювався лінгвостилістичний аналіз текстів політичних виступів, застосовувалися загальнонаукові методи спостереження, опису, інтерпретації, порівняння, індукції (формулювання висновків на підставі розгляду окремих фактів).

Наукова новизна дослідження полягає в тому, що аналіз дискурсу політичного лідера проведений на основі трьохаспектної моделі. У кожному з аспектів, що становлять змістовну суть мовленнєвого портрета політика, було встановлено базові ідеологічні концепти (лінгвокогнітивний аспект), репертуар задіяних ілокутивних мовленнєвих актів (лінгво-прагматичний аспект), маркери мовленнєвої манери, що діагностують (індивідуально-мовленнєвий аспект).

Теоретична значущість дослідження вбачається у встановленні лінгвокогнітивних, функціонально-прагматичних та лінгвостилістичних особливостей як аспектів мовленнєвого портретування мовної особистості політичного лідера.

Практична значущість дослідження полягає в можливості застосування результатів до курсу з дискурсології, теорії комунікації, стилістики англійської мови.

Апробація результатів дослідження. Результати дослідження пройшли апробацію на XII міжнародній науково-практичній конференції “European Congress Of Scientific Achievements”, яка відбулася 2-4 грудня 2024 року у Барселоні. За результатами конференції надруковані тези – «Концептуальний аналіз когнітивної метафори у мовленнєвому портреті Дж. Байдена» [13].

Структура роботи. Магістерська праця складається зі вступу, двох розділів із висновками до кожного з них, висновку, списку наукової літератури та джерел мовного матеріалу.

РОЗДІЛ I

ПРИНЦИПИ МОДЕЛЮВАННЯ МОВНОЇ ОСОБИСТОСТІ ПОЛІТИЧНОГО ДІЯЧА

1.1 Поняття «мовна особистість» та його місце в сучасній лінгвістиці

Сучасна лінгвістика вирізняється поліпарадигмальністю, - це можна пояснити зміщенням дослідницьких акцентів із системно-структурного розгляду мови на людину, особистість, яка нею користується. Визнання поліпарадигмальності наукового знання веде до відмови від понять, трактованих суто вузько, і звернення до їхніх об'єктивно наявних взаємозв'язків і точок перетину [23].

На думку О.О. Селіванової, у лінгвістиці варто виокремити три наукові парадигми: порівняльно-історичну, системно-структурну та антропоцентричну [23]. Перша - панувала в мовознавстві ХІХ ст., у центрі розгляду другої - слово і речення. Антропоцентричну парадигму нерідко називають комунікативно-дискурсивною, оскільки вона орієнтує дослідника на вивчення тексту та дискурсу.

Ф.С. Бацевич зазначає, що комунікативно-дискурсивна парадигма є найбільш багатообіцяючою тенденцією сучасного мовознавства. Центральним положенням цього напрямку є визнання конституювальної ролі мови у становленні особистості. Водночас не піддається сумніву теза, що людина - навіть як окремо взятий індивід - теж впливає на мову [5]. Вона не просто відтворює мовний ужиток, соціально нав'язаний, приписаний їй, а й може переглядати мовну норму, наприклад, свідомо роблячи помилки або вносячи у своє мовлення оказіональні елементи.

Американський дослідник В. Інґве вважав історичним прорахунком те, що мову вивчали у відриві від її носія як жорстку систему правил, підпорядковану тільки своїм, іманентним мовній системі законам [цитуються за 15]. Погоджуючись із такою песимістичною констатацією недооцінки ролі мовця/письменника мовознавцями минулих епох, усе ж зауважимо:

передумови для визнання значущості процесу особистісного самовираження в мові були сформовані ще на зорі виникнення науки.

Антропоцентризм зародився в надрах античної філософії і може бути співвіднесений з ім'ям Сократа, який, як відомо, називав вивчення природи неугодною для богів справою. На думку давньогрецького мудреця, головним завданням людини має бути пізнання самої себе, але не на самоті та спогляданні, а через суперечку (діалог) зі співрозмовником - іншим.

Розвиток таких тем, як "Діалог" та "Інший", є невід'ємною частиною духовної спадщини пізнішої наукової епохи, яскраво представлені, наприклад, працями М.М. Бахтіна, який закликав розглядати будь-який історичний час через призму голосів (поліфонію), включених між собою в діалогічні відносини [3].

Одним із перших, хто заявив про те, що науку про мову слід пов'язати з принципом антропоцентризму, був німецький учений В. фон Гумбольдт. Ідея, що мову варто досліджувати з позицій людини, яка нею користується, знайшла також відображення в роботах великого лінгвіста І.А. Бодуена де Куртене.

Неоціненний внесок у розвиток лінгвістики зробив Ф. де Соссюр. Саме йому належить заслуга розмежування понять "мова" і "мовлення", що зумовило поступове переміщення акценту з вивчення мови на розгляд мовлення. Мовлення ж не може бути піддане науковому аналізу у відриві від людини, яка його породжує. О.О. Селіванова стверджує, що мовлення слід трактувати як антропоцентричну категорію. Будучи способом взаємодії людей, мовлення включає одночасно індивідуальний і соціальний виміри. У будь-якій мовленнєвій комунікації існують два антропоцентри: їх називають "адресант" і "адресат" [23].

У рамках сучасної лінгвістики дедалі частіше порушуються питання про те, як мова закарбовує в собі людину і Всесвіт і як людина пізнає мову. Завдання вченого-лінгвіста на даному етапі становлення наукового знання - розкрити систему взаємозв'язків між людиною і мовою, яка виступає як

складне і багатоаспектне культурно-соціальне явище і обслуговує багатий спектр діяльності.

Деякі вчені порівнюють антропологічний поворот сучасної науки з епохою Відродження, коли щось подібне відбувалося у сфері мистецтв і співвідносилось з принципом гуманізму. Як і тоді, антропологічну установку науки XXI ст. можна поєднати з тріумфом гуманістичного начала в ній, формуванням системи норм і цінностей, в основі яких перебуває Людина.

На зміну *homo sapiens* як біологічного роду приходить людина мовна - *homo loquens* - особистість і носій певної лінгвокультурної приналежності. Причому термін *homo loquens* зовсім не суперечить *homo sapiens*, але доповнює останнє найменування відсиланням до національних рис індивіда, що знаходять найповніше відображення в мові та мовленні [72]. Виокремлення категорії *homo loquens* є обґрунтованим, адже, як зауважував М.М. Бахтін, спілкування наділене онтологічною сутністю: воно саме робить людину людиною [3].

Поява терміна "мовна особистість" у сучасній лінгвістиці - це результат розвитку лінгвістичної парадигми протягом століть. Розуміння мови як простору думки і дому духу передбачає звернення погляду дослідника до мовлення окремого індивіда. Слідом за младограматиками можна стверджувати, "що на світі стільки ж окремих мов, скільки індивідів" [15], однак метою сучасної лінгвістики є не "статична фіксація, ... гербарійно-колекційне перерахування мовних засобів..., а динамічне їхнє вивчення як комплексу мовних засобів, що характеризують людські інтенціональності" [15].

Вивчення мови в динаміці найефективніше за використання індуктивного методу, коли, досліджуючи поодинокі прояви мови, восходять до деяких інваріантів. Крім дотримання принципу індукції, необхідно віднайти таку цілісну й несуперечливу парадигму дослідження мови, яка дасть змогу ідентифікувати й інтерпретувати дедалі нові й нові мовні факти. Саме

поняття мовної особистості покликане стати інваріантом різноманітної мовленнєвої поведінки homo loquens.

1.2 Актуалізація мовної особистості політика в політичному дискурсі

Політичний дискурс, як багатогранне явище, функціонує в різноманітних формах, однією з яких виступає публічна мова.

За часів античності, коли ораторське мистецтво являло собою найважливішу частину освіти, ораторський монолог слугував основним інструментом суспільно-політичного впливу.

У сучасній науці публічне мовлення досліджується в рамках психологічного, педагогічного, риторичного та лінгвістичного напрямів.

У психології основною метою дослідження публічних виступів виступає психологічна складова ефективної переконливої комунікації. Риторичний напрям пропонує найбільш цілісну парадигму знання про публічну промову. Починаючи з античних часів, риторикою описано всі етапи породження публічного виступу та розроблено стратегії й прийоми, необхідні для його реалізації [9].

Досягненню головної мети публічного виступу сприяє вивчення надаваних промовою способів переконання, одні з яких визначаються вдачею мовця, інші - настроєм слухача, треті - самою промовою та її істинною або уявною переконливістю [11].

Представники риторичного напрямку публічну промову досліджують із позицій категорій етосу, пафосу і логосу - модусів переконливості, прийомів, що визначають мовленнєву стратегію оратора при зверненні до слухачів [6].

Під етосом у риторичці розуміють переконання через апеляцію до морально-етичних принципів, що їх визнає адресат, під логосом - переконання за допомогою звернення до розуму, за допомогою побудованих за законами логіки доводів. Пафос мови передбачає збудження емоцій, що сприяють переконанню. Категорії етосу, пафосу і логосу задають ціннісні орієнтири

риторичного канону і у своїй сукупності стають неподільним універсальним актом свідомого творення мови [Там само].

У риторичній традиції публічний виступ вивчають у рамках наукової парадигми, заснованої на включенні мовних явищ у соціокультурний контекст. Інформація про природу свідомості людини і соціальні умови, в яких здійснюється комунікація, постулюється необхідною для ефективного публічного мовлення: оратор має будувати свій виступ найприйнятніше для даної аудиторії і даної ситуації в такий спосіб, провівши попередній аналіз сукупності екстралінгвістичних чинників [11].

У риториці під впливом соціокультурного контексту мається на увазі етос публічного виступу, тобто морально-етичні норми, настанови й закони, які регулюють мовлення. Етос історично і соціально зумовлений і має властивості культури: «норми етосу підкоряються загальним законам культури, за якими нове не знищує старого, а лежить на ньому і розвиває старе відповідно до нових умов» [15]. Мовленнєвий етос розвивається як за суб'єктивною волею людей, так і за внутрішніми соціальними закономірностями [Там само].

Реалізація впливу норм етосу на текст публічного виступу відбувається через принципи доречності та доцільності мовлення. Провідну роль у визначенні доречності публічного мовлення відводиться аудиторії. Розуміючи під етосом пропоновані аудиторією умови, ці умови стосуються часу, місця, термінів ведення промови, і цим визначається частина змісту промови, принаймні її тема, яку одержувач промови може вважати доречною або недоречною. Недоречну промову одержувач промови має право відхилити.

Принципове значення для досягнення максимальної ефективності публічної промови має продумане цілепокладання з боку оратора і співвіднесення його цілей з очікуваннями аудиторії. Планування доцільного виступу неможливе без аналізу ситуації спілкування: «доцільність завжди підпорядкована постулату переконання іншого і формується для кожних конкретних цілей конкретним чином» [12]. Вивчення публічного виступу

через модуси переконливості в риторичі, що ґрунтується на включенні в поле наукового аналізу соціокультурного контексту, передбачає збереження антропологічної спрямованості досліджень публічного мовлення: у центрі уваги залишається людина - те, як вона використовує мову для побудови мовлення з метою здійснення впливу на тих, хто її оточує. Сучасні вчені вказують на зближення риторичі із системною лінгвістикою, пов'язане з антропоцентричною спрямованістю сучасної науки: «70-80-ті роки ХХ століття - час активного відродження риторичної проблематики: глобальний поворот лінгвістичі до вивчення мовлення забезпечив доволі стабільну увагу філологів до риторичі» [23].

Важливу роль у досягненні необхідного прагматичного ефекту публічного мовлення відіграє особистість оратора, як будь-яка мовна особистість, що володіє характеристиками, які відображають приналежність до певного лінгвокультурного співтовариства. Мовна особистість формується під впливом національно-культурних традицій, родинного, виховного та соціального середовища, панівної в суспільстві ідеології [цитуються за 25].

Мовна особистість оратора знаходить своє вираження в рамках загальнориторичної традиції, зберігаючи національно і культурно зумовлені специфічні риси. Так, наприклад, основу успішного публічного виступу в американській риторичі становить принцип «взаємної вигоди» для всіх учасників ситуації спілкування: «Сучасні організації (великі корпорації, дрібний бізнес, освітні заклади, культурні та політичні організації) дбають не тільки про те, що вони можуть сказати в промові. Їх дедалі більше цікавить, що промова може зробити» [31].

Реалізації «взаємовигідної комунікації» сприяє розробка методів із «завоювання» аудиторії, що спираються на історичні, культурні та ментальні особливості представників етносу. Особливого значення під час вивчення публічних виступів у рамках лінгвістичного аналізу набуває дослідження специфіки реалізації особистості автора в тексті й уточнення ролі мовних одиниць у самовираженні оратора. Виокремлюють вимоги, що «дають

принципове право на публічну промову», яким має відповідати будь-який ритор: чесність, скромність, доброзичливість, передбачливість. Дослідник акцентує увагу на відповідальності оратора перед аудиторією: він не має права вводити глядачів в оману щодо мети та змісту промови і відповідає за наслідки пропонувані ним рішень і власну компетентність у предметі промови [21].

Важливе значення лінгвістики в риторичних дослідженнях зазначає І. І. Петренко, який визнає найсуттєвішою в процесі становлення риторики нового типу роль лінгвістики тексту - наукового напрямку, який передбачає опис фрагментів тексту, що перевищують речення.

У лінгвістиці тексту публічне мовлення розглядають як текст, що є продуктом дискурсивної діяльності. Текст як результат дискурсивної діяльності фіксує вербальними засобами специфіку соціально зумовленої комунікативної ситуації. Публічний виступ як текст має такі диференціальні ознаки, як тематична, структурна та комунікативна єдність. Публічний виступ можна віднести до форми усного мовленнєвого тексту, під яким розуміють необмежене об'ємом структуроване висловлювання, характерними рисами якого є єдність комунікативного завдання, відносна автосемантика та експліцитність засобів усіх рівнів мовленнєвої організації [21].

Публічна промова є риторичним текстом, що характеризується наявністю аудиторії. Під риторичним текстом розуміють модифіковане відтворення тексту-прототипу, з одного боку, та унікальний і самобутній мовленнєвий твір, з іншого [19]. Націлений на здійснення впливу на масового адресата публічний виступ політика являє собою один із різновидів публічної комунікації. Під публічними комунікаціями розуміють «системи комунікацій, основною адресною аудиторією яких є громадськість, а головним стратегічним завданням - вплив згідно з поставленими завданнями на ментальні структури громадськості, до яких належать: образи думки, картини світу, ціннісні орієнтації, форми та способи ідентифікації, думки, символічні та знакові світи тощо» [22].

Питання, чому виборці віддають перевагу певним політичним партіям та їхнім лідерам, чим можна пояснити розбіжності в політичних уподобаннях громадян частково знаходять відповіді у соціально-демографічних характеристиках політичного діяча, його партійної та ідеологічної приналежності, зрештою, частина нашого розуміння політичної поведінки має бути вкорінена в індивідуальних відмінностях особистості. Як зазначають Фейст і Фейст, "хоча жодне визначення не є прийнятним для всіх теоретиків особистості, ми можемо сказати, що особистість - це сукупність відносно постійних рис і унікальних характеристик, які надають поведінці людини як послідовність, так і індивідуальність" [цитуються за 12].

Мабуть, найпоширенішим способом вивчення особистості є підхід, заснований на рисах, притаманним особистості. Риси, або диспозиції, відносяться до характеристик, які є внутрішніми для людини, досить стабільними з часом і в різних ситуаціях, які допомагають пояснити відмінності між людьми [60]. Наразі існує кілька різних моделей, які допомагають упорядкувати різні риси особистості, серед яких найбільш відомою є «П'ятифакторна модель» [59]. Зазначена модель включає риси екстраверсії (наприклад, товариськість, напористість і прагнення до пригод), зговірливості (наприклад, довіра, скромність, теплота), сумлінності (наприклад, компетентність, самодисципліна і прагнення до досягнень), невротизму (наприклад, тривожність, дратівливість і вразливість) і відкритості до досвіду (наприклад, до ідей, фантазії і нетрадиційних цінностей).

Конкуруюча модель НЕХАСО (чесність-смирність (Н), емоційність (Е), екстраверсію (Х), згідливість (А), сумлінність (С) і відкритість до досвіду (О). аналогічно включає риси екстраверсії, сумлінності та відкритості; однак НЕХАСО переосмислює поступливість (наприклад, прощення, м'якість і терпіння) і невротизм (змінюючи назву на емоційну стабільність), а також додає шосту рису - чесність-скромність (наприклад, справедливість, уникнення жадібності, скромність) [58].

На відміну від цих загальних рис, модель «Темна тріада» визначає три більш згубні риси психопатії (наприклад, черствість, імпульсивність, антагонізм), нарцисизму (наприклад, самозвеличення, антагонізм) і макіавеллізму (наприклад, маніпулювання, планомірність, антагонізм). Хоча існують й інші індивідуальні риси (наприклад, авторитаризм, садизм тощо) та моделі (наприклад, Світла тріада), найпоширенішими є «П'ятифакторна модель», HEXACO та «Темна тріада».

Принаймні частково причиною тривалої популярності вивчення особистості є її здатність пояснювати важливі поведінкові результати. Особистість також була визначена як важливий фактор при вивченні політичної поведінки [54]. Замість того, щоб заново винаходити структури особистості, ці вчені спиралися на існуючі моделі рис особистості і застосовували їх до різноманітних політичних результатів і установок, включаючи політичну участь, вибір при голосуванні, політичну ідеологію, політичні амбіції, і довіру. Як пояснюють Дінесен, "люди по-різному мислять і поведуться в політиці залежно від їхніх особистих схильностей, зокрема від їхньої особистості" [72]. Аналогічно, Blais і St-Vincent пишуть: "Якщо особистість людини впливає на те, як часто вона посміхається, яку музику любить і як одягається, то чому б їй не впливати на те, чи вважає вона політику цікавою або нудною, і чи вважає вона, що голосувати - це її громадянський обов'язок?" [75].

Хоча очевидно, що особистість може багато чого запропонувати для розуміння різних політичних результатів, дослідження в цій галузі все ще перебувають у зародковому стані.

Використовуючи низку різних методологій (опитування, експерименти тощо), автори спираються на усталені таксономії (П'ятифакторна модель, HEXACO, Темна тріада, Світла тріада), індивідуальні риси (авторитаризм, емпатія, відкритість) та різні емоційні прояви (наприклад, колективна ностальгія), щоб відповісти на різноманітні питання, пов'язані з толерантністю та прийняттям расистських висловлювань, ставленням до одержувачів

соціальної допомоги, дотриманням норм охорони здоров'я, голосуванням за опозиціонерів та діючих політиків, симпатією до різних кандидатів, політичною участю, а також на питання, що пов'язані з політичною ідеологією. Таким чином, дослідженню піддається безліч способів, як особистість може бути використана для відповіді на важливі міждисциплінарні питання, і підкреслює важливість особистості за межами "Великої п'ятірки".

Най та ін. проводять експериментальне дослідження, щоб краще зрозуміти зв'язок між сприйняттям особистісних рис та оцінками кандидатів. Маніпулюючи особистісним профілем кандидата у випадково обраній віньєтці, можна відокремити ці оцінки від впливу партійності і зробити ряд важливих висновків. Широка громадськість схильна оцінювати кандидатів з темними рисами тріади як менш привабливих, але для виборців, які самі оцінюють ці темні риси вище, ситуація змінюється на протилежну [71].

Біттнер, навпаки, звертаючись до літератури з персоналізації політики, розглядає, якою мірою суб'єктивні оцінки особистісних рис партійних лідерів допомагають нам зрозуміти політичну поведінку виборців, зокрема, їхній вибір при голосуванні. Використовуючи лонгітюдні дані, які охоплюють п'ять країн і кілька десятиліть, Біттнер приходить висновку, що оцінки лідерів та їхні риси мають значення для вибору виборців, але не обов'язково більше, ніж у минулому. Хоча лідери (та їхні риси), безумовно, мають значення, не ясно, чи дійсно відбувається процес персоналізації політичного діяча [72]. Продовжуючи тему ролі особистості у формуванні політичних уподобань, Реймі та ін. запитують, чому деякі виборці віддають перевагу маловідомим, а отже, більш ризикованим кандидатам, тоді як інші віддають перевагу добре зарекомендуванним себе діючим політикам. Використовуючи рису відкритості П'ятифакторної моделі, а також концепцію психологічної ентропії, автори показують, що виборці з вищим рівнем відкритості більш схильні голосувати за невизначених претендентів, але це стосується лише незалежних респондентів, які не можуть покладатися на партійні підказки [70].

Бланше та Лендрі наводять переконливі докази важливості емпатії у формуванні політичних поглядів. Зокрема, автори демонструють, що люди з вищим рівнем емпатії виявляють меншу толерантність до груп, які вдаються до виключаючих і потенційно шкідливих висловлювань [66]. Їхня допомагає контекстуалізувати політичні розбіжності між лівими і правими в контексті колективної ностальгії. Автори демонструють, що, хоча і ліберали, і консерватори прагнуть до ідеалізованого бачення суспільства, консерватори зосереджуються на однорідності, тоді як ліберали - на відкритості. Ці різні форми ностальгії, у свою чергу, призводять до захисту своїх груп і прихильності до чужих, відповідно [там само].

Простежується стійкий зв'язок між особистістю та політичною дією. Петерсен і Палмер досліджують, якою мірою темна (макіавеллізм, психопатія і нарцисизм) і світла (віра в людство, кантіанство і гуманізм) тріади пов'язані з різноманітною політичною поведінкою, в тому числі з участю і зародженням політичних амбіцій. Додавання тріади Світла є важливим внеском, оскільки в політологічній літературі ще не було значущої уваги до цього конкретного конструкту. Загалом, автори вважають, що темні риси мають значно більшу пояснювальну силу порівняно з вірою в людство, кантіанством і гуманізмом [75].

Нарешті, Blais та ін., спираючись на дані опитування з вбудованим експериментом, вивчають зв'язок між особистісними характеристиками (як загальними, так і темними рисами) та дотриманням норм громадського здоров'я. Загалом автори виявили, що просоціальні риси (чесність-скромність, сумлінність і відкритість) пов'язані з більшою прихильністю до громадського здоров'я, тоді як антисоціальні риси (макіавеллізм, психопатія і нарцисизм) пов'язані з більшою зухвалістю. З експериментального боку, автори виявили, що повідомлення про громадське здоров'я, які фокусуються на тяжкості пандемії, можуть мати непередбачувані наслідки, оскільки деякі люди, наприклад, більш емоційні, реагують з більшою готовністю, тоді як інші, наприклад, більш антагоністичні, реагують з меншою готовністю [72].

Дослідники виокремлюють стійкі структурні компоненти, що характеризують дискурс публічного вступу: сполучення з інтенцією та комунікативною стратегією, репрезентація ціннісних орієнтацій та ідей, наявність видимого та невидимого плану, присутність емоційно-енергетичного імпульсу, включення в культурно-історичний простір [18]. На підставі виокремлених компонентів, дослідники відзначають системний характер публічної комунікації, до складу якої входять такі плани:

- інтенціональний (комунікаційний проект);
- актуальний (комунікаційний проект реалізується у знаково-символічній діяльності, внаслідок чого здійснюється комунікативний акт, що передбачає застосування вербальних і невербальних форм спілкування);
- віртуальний (передача і сприйняття смислових одиниць комунікації за допомогою ментальних операцій);
- контекстуальний (розширення смислового поля на підставі соціокультурного та історичного контексту);
- психологічний (емоційний компонент елементів комунікації);
- "осадовий" (запам'ятовування всіх вищеназваних планів у вигляді прецедентних текстів, архітектурних пам'яток культури, пам'ятних місць, монументальних образів і символів) [Там само].

Створення мовленнєвого портрета політика - актуальний напрям лінгвістики, багато в чому зумовлений тим, що політики мають регулярний досвід публічних виступів і сформований мовленнєвий імідж.

Найбільш цілісною і розробленою на даний момент теорією мовної особистості є трьох-рівнева концепція Ю.Н. Караулова, в якій мовну особистість розглядають як сукупність здібностей і характеристик людини, що зумовлюють створення і сприйняття нею мовленнєвих творів (текстів), що різняться ступенем структурно-мовної складності, глибиною й точністю відображення дійсності, певною цільовою спрямованістю [цитуються за 12].

Згідно із зазначеною теорією, у структурі мовної особистості можна аналітично виокремити три рівні: вербально-семантичний, когнітивний і

прагматичний. Вербально-семантичний рівень мовної особистості являє собою володіння всім арсеналом лексико-граматичних засобів деякої мови, що дає змогу мовній особистості повноцінно брати участь у мовленнєвій взаємодії цією мовою. Когнітивний рівень являє собою унікальним чином структуровану систему концептів і цінностей, що формує світогляд, або тезаурус, людини. Нарешті вищий, прагматичний рівень містить у собі неповторний набір комунікативно-діяльнісних потреб мовної особистості.

Низка дослідників пропонує власні моделі мовленнєвого портрета політика, наприклад, розглядаючи мовленнєвий портрет політика як динамічний феномен, обґрунтовуючи виокремлення моделі, що співвідноситься з природною параметризацією людини: людина у ставленні до світу (ментальний параметр), людина у ставленні до інших людей (поведінковий параметр), людина у ставленні до себе (індивідуально-мовленнєвий параметр) [9]. Перший рівень мовленнєвого портрета, названий дослідницею лінгвокогнітивним, пов'язаний із реконструкцією ідеологічної картини світу мовної особистості політика. Другий рівень - комунікативний, що передбачає дослідження комунікативних стратегій і тактик, які політик застосовує для впливу на аудиторію, і вивчення лінгвістичних засобів їх вираження. Третій рівень позначено як індивідуально-мовленнєвий аспект, що відображає індивідуальні особливості мовлення особистості.

У межах даного дослідження ми пропонуємо виділяти такі спекти моделювання мовленнєвого портрета політичного лідера:

- лінгво-когнітивний аспект, спрямований на визначення ідеологічні настанови, які втілюються у виступах політика;
- лінгво-прагматичний аспект, націлений на встановлення репертуару задіяних ним ілюктивних мовленнєвих актів;
- індивідуально -мовленнєвий аспект риторики, орієнтований на окреслення специфіки задіяних лінгвостилістичних засобів.

Висновки до розділу I

У рамках сучасної лінгвістики дедалі частіше порушуються питання про систему взаємозв'язків між людиною і мовою, яка виступає як складне і багатоаспектне культурно-соціальне явище і обслуговує багатий спектр діяльності.

Поява терміна "мовна особистість" у сучасній лінгвістиці - це результат розвитку лінгвістичної парадигми протягом століть. Розуміння мови як простору думки і дому духу передбачає звернення погляду дослідника до мовлення окремого індивіда. Однією із сфер комунікації, що привертає увагу дослідників, є політична.

Важливу роль у досягненні необхідного прагматичного ефекту у межах політичної комунікації відіграє особистість оратора, як будь-яка мовна особистість, що володіє характеристиками, які відображають приналежність до певного лінгвокультурного співтовариства. Мовна особистість формується під впливом національно-культурних традицій, родинного, виховного та соціального середовища, панівної в суспільстві ідеології, проте не позбавлена і особистісних рис.

Портретування мовної особистості політика - актуальний напрям лінгвістики, багато в чому зумовлений тим, що політики мають регулярний досвід публічних виступів і сформований мовленнєвий імідж.

Найбільш цілісною і розробленою на даний момент теорією мовної особистості є трьох-рівнева концепція, в якій мовну особистість розглядають як сукупність здібностей і характеристик людини, що зумовлюють створення і сприйняття нею мовленнєвих творів (текстів), що різняться ступенем структурно-мовної складності, глибиною й точністю відображення дійсності, певною цільовою спрямованістю.

У межах даного дослідження ми пропонуємо виділяти такі спекти моделювання мовленнєвого портрета політичного лідера:

- лінгво-когнітивний аспект, спрямований на визначення ідеологічні настанови, які втілюються у виступах політика;
- лінгво-прагматичний аспект, націлений на встановлення репертуару задіяних ним ілокутивних мовленнєвих актів;
- індивідуально -мовленнєвий аспект риторики, орієнтований на окреслення специфіки задіяних лінгвостилістичних засобів.

РОЗДІЛ II

АСПЕКТИ МОВЛЕННЄВОГО ПОРТРЕТА ДЖ. БАЙДЕНА

2.1 Лінгво-прагматичний аспект

Політичне мовлення являє собою процес комунікації, перебіг і результат якої багато в чому залежать не тільки від використовуваного мовного матеріалу, а й від уміння політика організувати цей матеріал. Зневажливе ставлення до семантичних і функціональних характеристик слів, які характеризують ілюкутивний намір комуніканта, що переслідує політичні цілі, може призвести до комунікативного провалу або протистояння (політик - аудиторія). Функціонально-прагматичний підхід дає змогу розглянути політичний текст із позиції ілюкутивних типів висловлювань, що функціонують у ньому. Домінантною функцією політичних текстів є спонукування. У побудові текстів спонукального характеру беруть участь такі ілюкутивні акти, як репрезентатив, директив, квестив, комісив та експресив.

У текстах політичних виступів трапляються всі перелічені види ілюкутивних актів, їхнє співвідношення визначається своєрідністю особистості політика Дж. Байдена

З метою переконати в чомусь реципієнтів політик висловлює свою думку або судження, представлене, як правило, репрезентативними мовленнєвими актами. Репрезентатив позначає твердження чого-небудь, інформування про що-небудь. Репрезентативні мовленнєві акти являють собою найчисельнішу групу мовленнєвих маніфестацій: вони становлять 58% від загальної кількості виявлених ілюкутивних мовленнєвих актів, Можна стверджувати, що репрезентативи формують інформаційну канву політичних виступів Дж. Байдена. Вони включають такі мовленнєві висловлювання, як опис факту або дії, доказ, судження щодо конкретного предмета спілкування.

Для вираження репрезентативів використовується низка лексичних засобів, покликаних забезпечити зв'язність мовленнєвої діяльності. Серед

лексичних засобів, що активно фігурують у текстах, виявлено такі, як перформативні дієслова: say, think, conclude, believe та інші:

As I've said before, Russia will not prevail in this war. Ukraine will prevail in this war. And we will stand with them every single step of the way.

That's what the compact says loudly and clearly.

But the battle for democracy could not conclude and did not conclude with the end of the Cold War.

Активну роль у формуванні репрезентативних висловлювань відіграють модальні слова зі значенням упевненості *believe, mean*, що мають прихований перформативний характер:

Putin still wrongly believes that he can outlast Ukraine. He can't believe it's their land, their country, and their future.

So, my message — my message to all of you tonight is: Keep it up. Keep it going. Keep reminding the world of hope that Lithuania embodies. And that's what you embody: hope in this country. No, I really mean it. I'm not joking. I mean this sincerely.

I believe that with ambition, with confidence in ourselves and one another, with nations working together for common cause, we can answer these questions. We warned the world what Putin was planning. Even some in Ukraine didn't believe we were — what we had — our intelligence community found

I believe that with ambition, with confidence in ourselves and one another, with nations working together for common cause, we can answer these questions. We can ensure the vision we share and the freedoms we cherish are not just empty words in a troubled time, but a roadmap— and I mean this literally — a roadmap, a plan of urgent action toward a future we can reach, and we'll reach if we work together.

За допомогою таких прислівників, як *really, sincerely, in fact*, мовець висловлює певний ступінь упевненості у висловлюваному судженні:

So, my message — my message to all of you tonight is: Keep it up. Keep it going. Keep reminding the world of hope that Lithuania embodies. And that's what

you embody: hope in this country. No, I really mean it. I'm not joking. I mean this sincerely.

In fact, it was here in Warsaw when a young refugee, who fled her home country from Czechoslovakia was under Soviet domination, came back to speak and stand in solidarity with dissidents.

In fact Russia has managed to cause something I'm sure he never intended: The democracies of the world are revitalized with purpose and unity found in months that we'd once taken years to accomplish.

Важливу роль у створенні прагматичного ефекту утвердження істини мовець обирає слова певної семантики. Серед них слід відзначити використання в текстах таких дієслів, як *know*, *see*:

The world has shrunk. That's how we build a future to see. But we share and know we share challenges and work together.

These principles are essential in a free society. But they have always — they have always been under siege. They've always been embattled. Every generation has had to defeat democracy's mortal foes. That's the way of the world — for the world is imperfect, as we know. Where the appetites and ambitions of a few forever seek to dominate the lives and liberties of many.

Folks, as I look around the world today, at a moment of war and peril, a moment of competition and uncertainty, I also see a moment of unprecedented opportunity — unprecedented opportunity — opportunity to make real strides toward a world of greater peace and greater prosperity, liberty and dignity, equal justice under the law, human rights and fundamental freedoms which are the blessing and birthright of all of humanity.

And that, my friends, is the lesson we learn from history and the history of Lithuania's story. You know, it's the lesson we see demonstrated each day, and it will determine — it will determine what Ukraine looks like. And it is now — it's how we're going to work — how we rewrite the future of peace and hope, justice and light, liberty, possibilities for everyone — everyone everywhere.

- іменників, що мають семантику узагальнювального характеру:
people, unity:

Soon, NATO will be the 32nd freestanding — have free- — 33 — 32 freestanding members — standing together to defend our people and our territory, beyond — beyond all the rest, bound by democratic values to make us strong and by our sacred oath that an attack against — it is a sacred oath — attack against one is an attack against all. Because each member of NATO knows that the strength of our people and the power of our unity cannot be denied.

Because each member of NATO knows that the strength of our people and the power of our unity cannot be denied.

We rallied the world to support the brave people of Ukraine as they defend their liberty and their sovereignty with incredible dignity. (Applause.) I mean that from the bottom of my heart. Think about it. Think about what they're doing.

After nearly a year and a half of Russia's forces committing terrible atrocities, including crimes against humanity, the people of Ukraine remain unbroken.

- конструкцій із порядковими числівниками, прислівників, що визначають послідовність викладу для структурної організації тексту та привернення уваги до основних позицій політика:

First, Europe must end its dependence on Russian fossil fuels. And we, the United States, will help. (Applause.) That's why just yesterday, in Brussels, I announced a plan with the President of the European Commission to get Europe through the immediate energy crisis.

And second, we have to fight the corruption coming from the Kremlin to give the Russian people a fair chance.

And finally, and most urgently, we maintain absolute unity — we must — among the world's democracies.

Узагальнювальний характер репрезентують також висловлювання із займенником інклюзивним займенником ми:

But we emerged anew in the great battle for freedom: a battle between democracy and autocracy, between liberty and repression, between a rules-based order and one governed by brute force.

In this battle, we need to be clear-eyed. This battle will not be won in days or months either. We need ourselves for the long fight ahead.

В організації репрезентативних висловлювань у текстах використовуються екстралінгвістичні засоби. У них можуть міститися вказівки на статус політика, його особистий досвід, знання в певній галузі, а також наводиться посилання на висловлювання авторитетних для політика особистостей:

As my mother would say, “God love ya.”

And as we continue to explore this age of new possibilities, an age enabled by rapid advances in innovation, we have to stand together to ensure that the common spaces of our future reflect our highest ras- — aspirations for ourselves and for others — as my dad would say, that everybody has — is treated with some dignity — so that artificial intelligence, engineering, biology, and other engineering techno- — emerging technologies are not made into weapons of oppression but rather are used as tools of opportunity.

Проведене дослідження виявило семантичне різноманіття репрезентативних мовленнєвих актів у рамках політичних виступів Дж. Байдена. Використовуючи репрезентативи, політик заявляє, повідомляє, пророкує або висуває здогадку. Залежно від того, чи бере мовець на себе повну відповідальність за істинність висловлювання, чи висловлює чужу думку, висловлює припущення або умовивід із будь-якого приводу, репрезентативні мовленнєві акти було поділено на чотири основні розряди:

- 1) констативи, що констатують стан справ у теперішньому і фіксують стан справ, що мав місце в минулому;
- 2) супозитиви, що припускають якийсь стан справ;
- 3) дедуктиви, що прогнозують майбутній стан справ;
- 4) евідентиви, що фіксують певний стан справ.

У наведеній нижче діаграмі відображено відсоткове співвідношення використання цих видів репрезентативів у політичних виступах Дж. Байдена.

Діаграма 2.1

Констативи становлять найчисельнішу категорію в політичних текстах (62%) і разом з евідентивами (20%) та дедуктивами (13%) формують корпус висловлювань, які володіють найбільшою асертивною ілокутивною силою і виражають констатацію певного стану справ у минулому, теперішньому та в майбутньому.

Супозитиви, на частку яких припадає 5%, є найменш уживаними через свою семантичну складову припущення і невпевненості у власних словах.

Зі своєрідністю комунікативно-інтенціонального змісту пов'язані відповідні формальні характеристики репрезентативного висловлення. Наприклад, для репрезентативів неприйнятною є форма спонукального речення з огляду на несумісність його комунікативного змісту та прагматики репрезентатива, а вживання описових зворотів, перелічень, великої кількості простих стверджувальних речень із перформативними дієсловами та модальними словами є найбільш яскравою лінгвістичною характеристикою.

Наступним за "популярністю" ілокутивним мовленнєвим актом у політичних виступах Байдена є директиви, частка якої становить 18 % від загальної кількості зафіксованих видів мовленнєвих актів у матеріалі дослідження. Основна мета текстів - переконати аудиторію в правильності політики, що проводиться, і спонукати до певних дій. У найзагальнішому вигляді директивний мовленнєвий акт визначається як вираження волевиявлення мовця, спрямоване на каузацію діяльності адресата.

Прагматичну типологію директивів можна побудувати з різним ступенем деталізації залежно від ознак, які обирають як основу класифікації.

Проаналізований матеріал дав змогу зупинитися на трьох типах директивів:

- 1) прескриптивні, тобто такі, що приписують дію адресата;
- 2) реквестивні, тобто такі, що спонукають до дії, яка здійснюється в інтересах мовця, та
- 3) сугестивні, які виражають пораду.

Прескриптивні директиви (вимога, наказ, розпорядження, дозвіл, заборона, інструкція, припис, замовлення) характеризуються обов'язковістю виконання дії для адресата, пріоритетністю позиції мовця. Адресат перебуває в непріоритетній позиції і не має права вирішувати питання про виконання/невиконання дії. Вимоги, накази, розпорядження, заборони тощо характеризуються наявністю у мовця пресупозиції "законності" висунутої ним мети. Використання мовних засобів під час їхнього вираження зумовлене чинником ефективності впливу.

Прескриптиви представлені переважно імперативами:

So, my message — my message to all of you tonight is: Keep it up. Keep it going. Keep reminding the world of hope that Lithuania embodies.

- питаннями-спонуканнями:

Will we turn back naked, unchecked aggression today to deter other world — would-be aggressors tomorrow?

Will we staunch the climate crisis before it's too late?

Will we harness the new technologies to advance freedom or will we diminish it?

Will we advance opportunity in more places or allow instability and inequality to persist?

How we answer these essential questions is literally going to determine the kind of future our children and grandchildren have. And, again, that's not an exaggeration; that's a fact. It's going to take all of us. All of us.

- - модальними дієсловами must, have to, need, can:

We must never forget how much this matters and never, never give up on a better tomorrow. The defense of freedom is not the work of a day or a year. It's the calling of our lifetime, of all time.

First, Europe must end its dependence on Russian fossil fuels. And we, the United States, will help. That's why just yesterday, in Brussels, I announced a plan with the President of the European Commission to get Europe through the immediate energy crisis.

We need to take the same spirit of unity, common purpose, determination that we have demonstrated in our response to Russian aggression in Ukraine and bring more partners along as we continue working to build a world we want to live in and a world we want for our children.

We have to step up together, building the broadest and deepest coalition to strengthen and defend the basic rules of the road, to preserve all the extraordinary benefits that stem from the international system grounded in the rule of law.

We have to come together to protect the rights and freedoms that underwrite the flow of ideas and commerce and which have enabled decades of global growth. Yes, territorial integrity and sovereignty, but also principles like freedom of navigation and overflight, keeping our shared seas and skies open so that every nation has equal access to our global common space.

I believe that with ambition, with confidence in ourselves and one another, with nations working together for common cause, we can answer these questions. We can ensure the vision we share and the freedoms we cherish are not

just empty words in a troubled time, but a roadmap — and I mean this literally — a roadmap, a plan of urgent action toward a future we can reach, and we'll reach if we work together.

Прескриптиви у формі імперативів часто доповнюється оціночною лексикою, що збільшує імперативність вислову:

You know, we all must summon the common will to — to actually address the existential threat of accelerating climate change. It's real. It's serious.

Також прескриптиви можуть виражатися перформативним дієсловом *want*:

The Kremlin wants to portray NATO enlargement as an imperial project aimed at destabilizing Russia. Nothing is further from the truth. NATO is a defensive alliance. It has never sought the demise of Russia.

We need to take the same spirit of unity, common purpose, determination that we have demonstrated in our response to Russian aggression in Ukraine and bring more partners along as we continue working to build a world we want to live in and a world we want for our children.

Сугестивні директиви (порада, пропозиція і попередження) являють собою такий тип директивів, у яких пріоритетну позицію посідає мовець, котрий на основі свого життєвого досвіду або знання стану справ у певній ситуації вважає себе вправі казувати дії адресата. Виконання дії не є обов'язковим, і адресат сам ухвалює рішення про її виконання або невиконання.

Пораду можна розглядати як ядерний вид сугестивів. Адресант оцінює план дій адресата не тільки загалом, а й через призму особистісних характеристик слухача. Це означає, що він короткочасно ставить себе в позицію адресата. Мовними засобами реалізації поради є мовленнєві структури з дієсловами *think, believe*, модальне дієслово *should*:

Yesterday, I met with the troops that are serving alongside our Polish allies to bolster NATO's frontline defenses. The reason we wanted to make clear is their

movement on Ukraine: Don't even think about moving on one single inch of NATO territory.

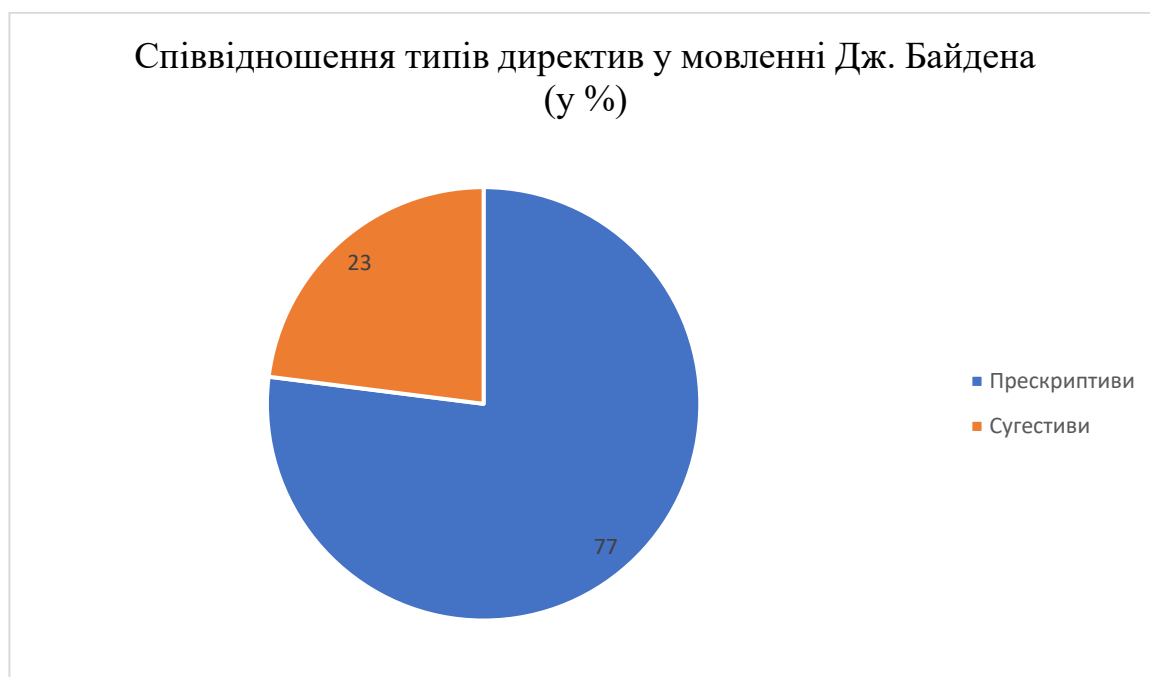
But helping these refugees is not something Poland or any other nation should carry alone. All the world democracies have a responsibility to help. All of them. And the people of Ukraine can count on the United States to meet its responsibility.

Попередження є непрямим спонуканням, пропозиційний зміст якого вказує на наявну небезпеку або на можливі несприятливі наслідки будь-якої дії для адресата. В аналізованих висловленнях попередження реалізовано перформативними дієсловами warn і avert:

We warned the world what Putin was planning. Even some in Ukraine didn't believe we were — what we had — our intelligence community found. We made sure NATO was prepared to deter any aggression against any member state. We pursued intense diplomacy with Russia, seeking to avert this terrible war. And when Russian bombs began to fall, we did not hesitate to act.

Статистичні дані щодо вживаності в текстах політичних виступів Дж. Байдена прагматичних типів директивів відображено на діаграмі 2.2.

Діаграма 2.2

У результаті проведеного дослідження ми дійшли висновку, що серед директивів найуживанішими (77% від усіх зафіксованих директивних прагматичних висловлювань) є прескриптивні мовленнєві акти (наказ, розпорядження, дозвіл, заборона й вимога), які повною мірою сприяють реалізації прагматичного ефекту Дж. Байдена на аудиторію, в той час як сугестиви (порада, пропозицію й попередження) становлять лише 23% від висловлювань цього прагматичного типу.

Характерною рисою будь-якого агітаційно-політичного тексту є обіцянки - комісиви. Дж. Серль визначає комісиви як ілокутивні акти, спрямовані на те, щоб покласти вже не на того, хто слухає, а на того, хто говорить, обов'язок здійснити деяку майбутню дію або слідувати певній лінії. До цього класу належать різного роду обіцянки і клятви, які реалізовані в аналізованій вибірці перформативними дієсловами *mean*, *ensure* і *promise*:

When Putin launched his brutal war over two years ago, I promised President Zelenskyu the United States and our allies and our partners would stand with him for the people of Ukraine as they defended their country.

We are steeled for the struggle ahead. Our unity will not falter. I promise you.

And as we continue to explore this age of new possibilities, an age enabled by rapid advances in innovation, we have to stand together to ensure that the common spaces of our future reflect our highest ras- — aspirations for ourselves and for others — as my dad would say, that everybody has — is treated with some dignity — so that artificial intelligence, engineering, biology, and other engineering techno- — emerging technologies are not made into weapons of oppression but rather are used as tools of opportunity.

I believe that with ambition, with confidence in ourselves and one another, with nations working together for common cause, we can answer these questions. We can ensure the vision we share and the freedoms we cherish are not just empty words in a troubled time, but a roadmap— and I mean this literally — a

roadmap, a plan of urgent action toward a future we can reach, and we'll reach if we work together.

Слід зазначити, що цей тип прагматичних висловлювань є мало репрезентативним в аналізованій вибірці і становить 5% від усіх реалізацій мовленнєвих актів.

В агітаційних текстах політик нерідко використовує інтеррогативні висловлювання - квестиви, що становлять 7% від загальної кількості ілокутивних актів в аналізованій вибірці. Мовні акти запитання мають пряму ілокутивну функцію, якщо воно вимагає однозначної відповіді, що впливає з буквального сенсу речення. Прямий спосіб вираження питальних мовленнєвих актів є непопулярним і невикористовуваним у монологічному політичному мовленні, оскільки ставити такі запитання безглуздо, зважаючи на неможливість отримання відповіді.

У непрямих питальних мовленнєвих актах втрачається їхня інтеррогативна сила, вони не супроводжуються відповіддю і звучать у потоці монологічного мовлення. З позицій теорії мовленнєвих актів слід зауважити, що непрямий ілокутивний потенціал питальних речень виявляється ширшим. З усіх випадків нестандартних уживань питальних висловлювань насамперед слід назвати використання їх у директивній функції. Річ у тім, що спонукання до дії, у цьому разі до мовленнєвого акту, закладено вже в самій природі запитання, тобто мовець спонукає слухача вчинити вербальний акт, повідомити щось, заповнити його інформаційну лакуну.

Крім інтеррогативних і директивних, питальні акти використовуються в інших мовленнєвих ситуаціях і виражають різні ілокутивні значення, які можуть накладатися на основне значення. Так, синкретичними є, як правило, висловлювання, що мають яскраво виражену репрезентативну ілокутивну силу. Такі висловлювання фігурують у традиційному синтаксисі як риторичні запитання. Не можна заперечувати, що ці висловлювання експресивно забарвлені. Запитальне репрезентативне висловлювання нерідко використовується в ситуації, коли оратор обурений, здивований,

роздратований, незадоволений. Для нестандартних питальних висловлювань характерне також здійснення вердиктивної функції, що виражає осуд, несхвалення дій опонентів.

Проведений аналіз засвідчив, що в політичних виступах Дж. Байден використовує такі види запитань, що мають різні ілокутивні функції:

1) запитання-пропозиція/порада:

Will we turn back naked, unchecked aggression today to deter other world — would-be aggressors tomorrow?

Will we staunch the climate crisis before it's too late?

Will we harness the new technologies to advance freedom or will we diminish it?

Will we advance opportunity in more places or allow instability and inequality to persist?

How we answer these essential questions is literally going to determine the kind of future our children and grandchildren have. And, again, that's not an exaggeration; that's a fact. It's going to take all of us. All of us.

2) риторичне питання:

I had the great honor as a United States senator of championing Lithuania and other Baltic states to join NATO in 2004. Wasn't I brilliant doing that?

Is it any wonder, as I said, that 200,000 Russians have all left their country in one month? A remarkable brain drain in such a short period of time, which brings me to my message to the Russian people.

Ці питальні висловлювання не дають прямої відповіді на запитання. Експресивний потенціал запитань такого типу закладений у самій сутності цієї синтаксичної фігури: за формою - це запитання, а за змістом - стверджувальне повідомлення або спонукання.

Серед усіх видів запитань риторичне запитання дещо лідирує в політичних текстах (52,6%). За допомогою риторичних запитань оратор створює ілюзію двостороннього зв'язку між політиком та аудиторією. Запитання пропозиція/порада теж часто зустрічається в промовах

американського президента, становлячи 47,3% від загальної кількості питальних речень. Оформлення спонукальної інтенції у формі запитання знижує її категоричність.

Таким чином, у запитальному висловленні політичного тексту є суперечність між формою (запитальна структура) і змістом (значення повідомлення).

Квестиви в монологічному політичному тексті не передбачають відповіді реципієнта, але від значення власне запитання лишається установка мовця на відповідну бажану реакцію тих, до кого звернено промову. Виникає запитання, чому в агітаційно-політичному тексті так часто використовується питальна форма, що виконує ілюктивні функції вигуківого або спонукального речення. Основна причина полягає в тому, що значення твердження і спонукування до дії, виражені питальними реченнями, більш експресивні, забарвлені певними емоціями. А як відомо, експресія - один із способів досягнення головної мети політичного тексту - привернення уваги. Емоційність мовлення у здійснюваних мовленнєвих актах, як відомо, відіграє важливу, а інколи й вирішальну роль у досягненні прагматичних цілей комунікації, заради яких і створюються акти, тому що в емотивно-експресивних варіантах висловлювання обсяг мовленнєвої інформації значно більший, ніж у нейтральних варіантах. Прагнучи справити ефект, переконати аудиторію у правильності своєї позиції, політик мобілізує свої та емоції реципієнтів, у зв'язку з чим емоційно-оцінний, експресивний компонент висловлювання превалює над номінативним.

Експресивним актом іменуємо вираз, мета якого - створити уявлення про предмет спілкування, дати йому позитивну або негативну оцінку, сформувати у свідомості слухача адекватні уявлення про предмет спілкування. Зразковими дієсловами для експресивів Дж. Серль називає такі, як дякувати, вітати, вибачатися, співчувати, жалкувати, вітати [67]. До експресивів також належать акти оцінки, пропозиційну основу яких становить установка мовця.

Експресиви становлять 12% від загальної кількості ілокутивних актів в аналізованій вибірці.

Тексти політичних виступів Дж. Байдена демонструють широку варіативність способів вираження експресивів:

- використання негативних оцінних слів у висловлюваннях, пов'язаних із війною, Росією та її політичним лідером, та оцінних слів позитивної конотації у висловлюваннях, пов'язаних з Україною, НАТО та США:

We're united against Putin's senseless and brutal war. We are united behind Ukraine as it fights to defend its freedom and its future. We're united behind a vision of the world where free countries like Ukraine do not have to fear aggression from a brutal tyrant next door.

When Putin, and his craven lust for land and power, unleashed his brutal war on Ukraine, he was betting NATO would break apart.

I want to commend Ukrainian armed forces, as their defense secretary and leaders are here as well, and the Ukrainian people. You're incredible. And through all of your country, you're incredible — their courage, the determination, the sacrifices they've made.

- інвертований порядок слів, за якого рематичний елемент стоїть на першому місці:

These international sanctions are sapping Russian strength, its ability to replenish its military, and its ability — its ability to project power. And it is Putin — it is Vladimir Putin who is to blame, period.

- риторичні питання:

I had the great honor as a United States senator of championing Lithuania and other Baltic states to join NATO in 2004. Wasn't I brilliant doing that?

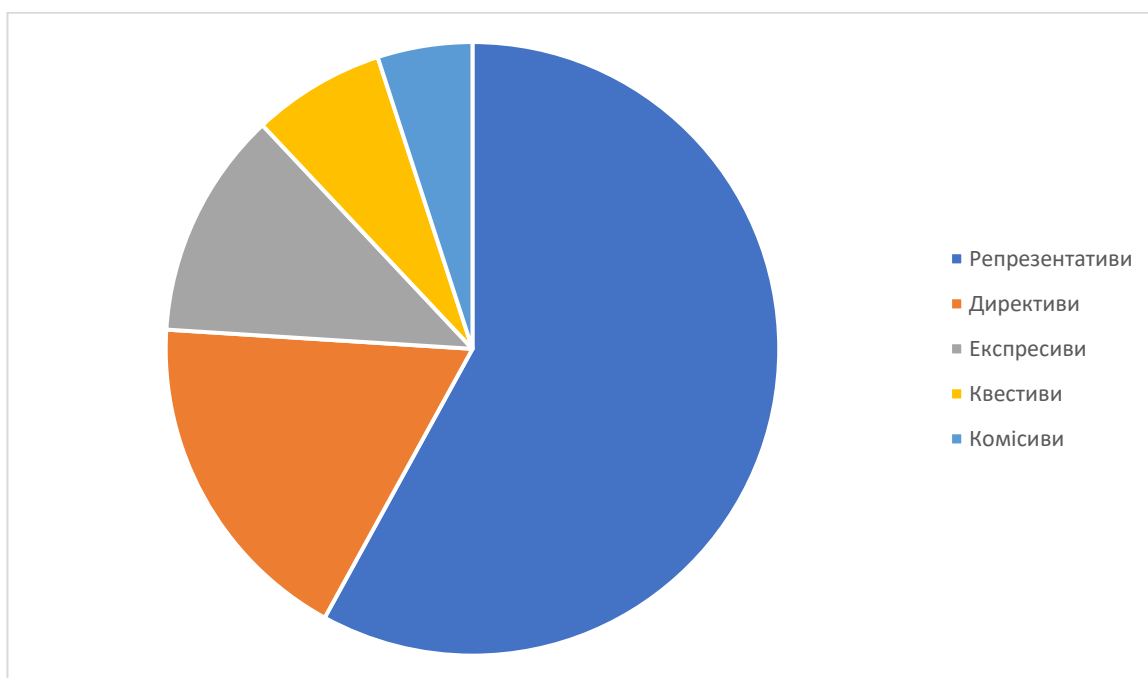
Is it any wonder, as I said, that 200,000 Russians have all left their country in one month?

Серед способів мовленнєвого впливу, які мають на меті зміну принципів вибору, що використовує американський політичний лідер у своїх промовах, констатовано використання п'яти ілокутивних мовленнєвих актів:

репрезентативів, директивів, експресивів, квестивів і комісивів. Відсоткове співвідношення прояву ілокутивних мовленнєвих актів у політичному дискурсі Дж. Байдена відображено в діаграмі 2.3.

Діаграма 2.3

Співвідношення ілокутивних типів висловлювань у політичному дискурсі Дж. Байдена (у %)

Як свідчать отримані дані, американський лідер не дає багато обіцянок (комісиви становлять у його текстах лише 5%) і майже не ставить запитань (квестиви становлять лише 7%): він упевнений в обраному курсі, у підтримці аудиторії, перед якою він виступає. При цьому Дж. Байден доволі активно висловлює свої емоції (експресиви трапляються в 12% випадків), але використовує їх як додатковий аспект впливу, роблячи наголос на поданні об'єктивної інформації про наявний стан справ завдяки активному вживанню репрезентативів, частка яких становить 58% від усіх ілокутивних актів в аналізованому матеріалі.

Крім того, у текстах промов Джо Байдена досить чітко виражена спонукальна функція, він звертається із закликами до аудиторії у 18% випадків. Велика кількість об'єктивної інформації, підкріпленої фактами, у

промовах американського президента (репрезентована репрезентативами) роблять його позицію впевненою та непохитною. Політичний дискурс Дж. Байдена являє собою ідеальний баланс аргументованого інформування, спонукання та емоційності. Джо Байден дає обіцянки дозовано - натомість він обсипає фактами, що викликає довіру і вселяє впевненість у правдивості його слів і посилів. Промови Джо Байдена представляють його як людину дії, рішучого і безкомпромісного політика, який тримає світ під контролем.

Проведений аналіз засвідчив, що кількість використаних ілокутивних мовленнєвих актів визначається індивідуальними особливостями політика та особливостями мови в плані добору засобів лінгвістичної реалізації.

2.2 Лінгвокогнітивний аспект

Лінгвокогнітивний аспект моделювання мовленнєвого портрета політичного діяча пов'язаний із реконструкцією його ідеологічної картини світу за допомогою когнітивної метафори.

Когнітивна метафора є одним з найбільш впливових і функціональних прийомів у політичних промовах, вплив та ефективність якої у маніпулюванні свідомістю аудиторії є доведеним фактом [37]. Чартеріс-Блек визначає метафору як «мовну репрезентацію, яка є результатом перенесення вживання слова або фрази з контексту або сфери, в якій воно очікувано зустрічається, в інший контекст або сферу, де воно не очікувано зустрічається, викликаючи тим самим семантичну напругу» [38, с. 21]. Метафора проводить порівняння між двома поняттями, не використовуючи слова «як» або «подібний», як це робиться в аналогії.

Когнітивний підхід розглядає метафору як творчий мовленнєвий прийом, за допомогою якого люди несвідомо висловлюють свої ідеї та думки, які могли б бути виражені буквальною мовою. Концептуальна система людини не є чимось, що ми зазвичай усвідомлюємо. У більшості дрібниць, які ми робимо щодня, ми просто думаємо і діємо більш-менш автоматично за

певними, зовсім не очевидними, схемами. Оскільки комунікація ґрунтується на тій самій концептуальній системі, яку ми використовуємо в мисленні та діях, мова розглядається важливим джерелом доказів того, якою є концептуальна система мислення [56, с. 4].

Метафора - це потужний риторичний прийом, який використовується в різних контекстах, зокрема у спортивних коментарях, рекламі, телевізійних новинах і політиці. Вона глибоко вкорінена в тому, як ми конструюємо світ навколо нас, а також у тому, як інші конструюють цей світ для нас. Згідно з Лакоффом і Джонсоном, «наша звичайна концептуальна система, в термінах якої ми думаємо і діємо, є фундаментально метафоричною» [5, с. 4]. Як наслідок, лінгвісти проводять велику кількість досліджень різних типів дискурсу, намагаючись досягти точки в розумінні метафори.

Політичний дискурс відіграє важливу роль у мобілізації громадськості та її мотивації, і його «мета - запропонувати ідеалізоване «бачення» соціального світу. Тому вибір метафори, швидше за все, буде відкритим і свідомим, оскільки обрані метафори покликані передати це бачення» [38, 1]. Більше того, Чартеріс-Блек визначає метафору як «фігуру мови, яка зазвичай використовується в переконливих політичних аргументах» [там само].

Взаємодія між новим і попереднім досвідом може створювати три типи метафор: онтологічні метафори, які розглядають абстрактні поняття як конкретні об'єкти з чіткими контурами, структурні метафори, які передбачають структурування цільової області в термінах вихідної області, і орієнтаційні метафори, які представляють способи фіксації досвіду просторової орієнтації.

В основі метафоричного моделювання концептосфери Дж. Байдена лежить протиставлення двох концептів «авторитаризм» та «демократія», кожен з яких маніфестований у кредо, одне з яких "Might makes right" («Сила породжує право») традиційно співвідноситься з тоталітарним політичним режимом (Дж. Байден співвідносить його з режимом В. Путіна, називаючи

його авторитарним), а другий, “Right makes might” («Право породжує силу»), авторство якого належить А. Лінкольну, - з демократичним [13].

Демократія у концептосфері Дж. Байдена концептуалізується за допомогою метафор виключно позитивної конотації, у той час як авторитаризм – негативної конотації.

Демократію репрезентовано метафорою «майбутнє». Причому Дж. Байден говорить про інше майбутнє, світле майбутнє, засноване на демократії та принципах, надії та світлі, порядності та гідності, свободі та можливостях, що спостерігаємо у наступних прикладах:

We will have a different future — a brighter future rooted in democracy and principle, hope and light, of decency and dignity, of freedom and possibilities.

Тоталітаризм навпаки репрезентується метафорою минулого, темного:

Because the darkness that drives autocracy is ultimately no match for the flame of liberty that lights the souls of free people everywhere.

Time and again, history shows that it's from the darkest moments that the greatest progress follows.

Наведені приклади демонструють протиставлення темряви, ознаки авторитаризма, та свободи, яка концептуалізується як полум'я свободи, яке запалює душі вільних людей по всьому світу [13].

Демократія концептуалізується у вигляді моста, шляху, що веде до членства у міжнародних організаціях, які у концептосфері Дж. Байдена є запорукою демократичних цінностей:

You heard me say it before: We're building a bridge to NATO for Ukraine, a pathway leading to an — an eventual membership as they continue to implement important domestic reforms. - This compact, which is on the stage here, is a central piece of that bridge.

Демократія реалізується у метафорах «цінності», «прогрес», «сила». Дж. Байден асоціює демократію з силою, якою вона є, що реалізовано у таких висловах у сенсі єдності та опору:

Today, our Alliance remains a bulwark of global security and stability as it's been for more than seven decades. NATO is stronger, more energized, and, yes, more united than ever in its history.

And it was — a resurrection that quickly became a revelation. And a nation which stands today as a stronghold of liberty and opportunity, a proud member of the European Union and of NATO.

Today, our Alliance remains a bulwark of global security and stability as it's been for more than seven decades. NATO is stronger, more energized, and, yes, more united than ever in its history.

Інший аспект маніфестації метафори «сила», яка потрібна для її існування, розширений її до метафори «боротьба»:

... it was the people of Europe who, for decades, fought to free themselves.

Their sheer bravery opened the border between Austria and Hungary for the Pan-European Picnic. They joined hands for the Baltic Way. They stood for Solidarity here in Poland. And together, it was an unmistakable and undeniable force of the people that the Soviet Union could not withstand.

And we're seeing it once again today with the brave Ukrainian people, showing that their power of many is greater than the will of any one dictator.

Розвинуючи тему боротьби за демократію, Дж. Байден підкреслює, що за неї доведеться сплачувати. Демократія репрезентована метафорою кошти у сенсі зусиль та людських жертв:

It will not be easy. There will be costs. But it's a price we have to pay.

Авторитаризм в дискурсі Дж. Байдена реалізується метафорами «імперія», «тиранія», «насильство», «безнадійність», «корупція», «ізолюваність», що представлено у наступних прикладах:

A dictator bent on rebuilding an empire will never erase a people's love for liberty. Brutality will never grind down their will to be free. Ukraine will never be a victory for Russia — for free people refuse to live in a world of hopelessness and darkness.

Russia was bent on violence from the start.

Ukraine will never be a victory for Russia — for free people refuse to live in a world of hopelessness and darkness.

And second, we have to fight the corruption coming from the Kremlin to give the Russian people a fair chance.

Now, Vladimir Putin's aggression have cut you, the Russian people, off from the rest of the world, and it's taking Russia back to the 19th century

There is simply no justification or provocation for Russia's choice of war. It's an example of one of the oldest of human impulses: using brute force and disinformation to satisfy a craving for absolute power and control.

Присутність у промовах політичного діяча концептуальної метафори без сумніву збагачує мовлення і залучає більшу кількість реципієнтів до ситуації, що дає змогу донести більш детально ту чи іншу інформацію. Концептуальна метафора в політичному дискурсі є ефективним інструментом, за допомогою якого мовлення промовця стає більш виразним та асоціативним. Конкретні поняття, які притаманні повсякденній свідомості, у процесі метафоризації трансформуються в моделі для осмислення складних понять, що належать до різних сфер людської діяльності, залишаючись в людській свідомості.

Класифікація концептуальних метафор у мовленні Дж. Байдена дозволила виділити такі типи. Найбільш репрезентивними в аналізованому корпусі дослідження є структурні метафори, які складають 70 % від загальної кількості зафіксованих випадків реалізації. Структурні метафори дають змогу більш детально кваліфікувати поняття, ніж орієнтаційні та онтологічні метафори. Структуроване поняття використовується для передачі іншого абстрактного поняття. Структурні метафори репрезентовані у мовленні Дж. Байдена такими концептами – dignity, decency, principle, hope, freedom, possibilities, liberty, progress, stability, power, advances, innovation bravery, fight, force, costs, brutality, hopelessness, darkness, violence, corruption, disinformation, brute force, absolute power, control. Перелічені концепти здатні провокувати у свідомості реципієнтів нові концептуальні зв'язки, асоціації, діють, як

тригери, що запускають нові концептуальні моделі у прокладеному напрямку, внаслідок чого процеси когніції аудиторії не обмежені часовими рамками політичної промови, а продовжують свій розвиток і по її закінченню, що значно збільшує вплив на аудиторію.

Менш репрезентативними виявилися онтологічні метафори, доля яких складає 20% від загальної кількості, в яких досвід розуміється в термінах об'єктів. Розуміння нашого досвіду, за словами Лакоффа і Джонсона, "дозволяє нам виокремити частини нашого досвіду і розглядати їх як дискретні об'єкти або субстанції однорідного типу. Як тільки ми можемо ідентифікувати наш досвід як об'єкти або субстанції, ми можемо посилатися на них, класифікувати їх, групувати і кількісно оцінювати - і, таким чином, міркувати про них" [56].

Байден метафоризує деякі абстрактні поняття як об'єкти, щоб його аудиторія могла легко сприймати ці поняття, тим більше, що він звертається до людей з різним походженням і з різним рівнем освіти. Як наслідок, він вдався до метафор, щоб описати деякі абстрактні поняття, які не всі люди усвідомлюють їхні небезпечні наслідки у дуже практичному сенсі. Опис абстрактних понять у термінах матеріальних об'єктів, щоб створити метафору, яка допомагає людям опрацьовувати такі поняття в термінах об'єктів реального світу: *anchor (to global stability)*, *light*, *flame*, *plant (rooted in democracy)*, *dictator*, *empire*, *millstones (grinding the will)*.

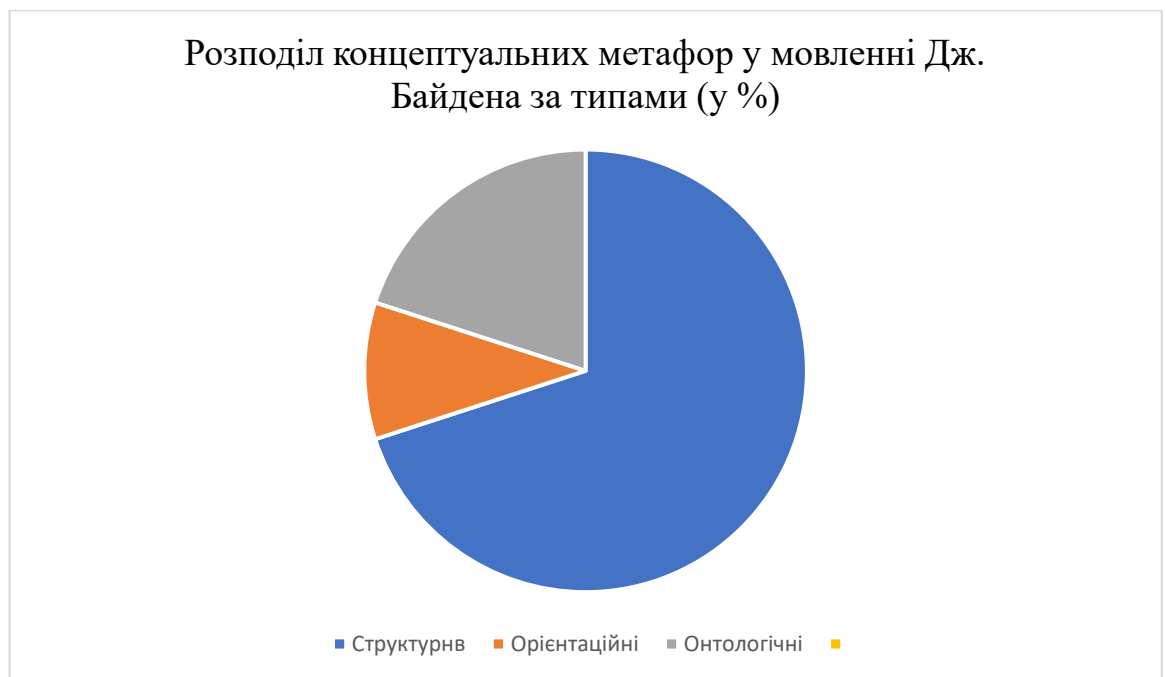
Орієнтаційні метафори є найменш репрезентативним типом в аналізованому матеріалі дослідження (10%), та репрезентовані такими концептами, з якими політик поєднує демократію – *future* та тоталітаризм – *back*, *past*. Орієнтаційні метафори спираються на просторові опозиції, що і спостерігаємо у наведених прикладах. Орієнтаційна метафоризація також зумовлена фізичним і духовним досвідом людини та сприяє створенню концептуальної картини світу.

Особливістю орієнтаційної метафори є те, що вона являє собою результат взаємодії не окремих концептів, а цілих систем концептів, що

перебувають у певній просторовій опозиції стосовно один одного, наприклад: "верх - низ", "усередині - зовні", "глибокий - дрібний", "передній бік - задній бік" тощо. Дж. Лакофф і М. Джонсон стверджують, що такого роду просторові відношення продиктовані взаємодією людини з матеріальним світом і визначаються насамперед особливою формою людського тіла та його розміщенням у просторі [56, с. 35]. Орієнтаційні – future, back, past. Орієнтаційна метафора використовується для вираження ідеї руху, при цьому рух уперед або вгору означає розвиток, рух назад або донизу - деградацію, рух крізь перешкоду - подолання труднощів.

Розподіл концептуальних метафор у мовленні Дж. Байдена за типами представлений у діаграмі 2.4.

Діаграма 2.4

Основні положення цього підрозділу викладено у тезах доповіді на міжнародній конференції [13].

2.3 Індивідуально-мовленнєвий аспект риторики

Більшість із риторичних засобів, які складають мовленнєвий портрет американського лідера, вже були описані у попередніх підрозділах, тому цей підрозділ спрямований на констатування тих лінгвістичних особливостей мовлення Дж. Байдена, які ще не були піддані аналізу у межах цієї праці.

Політичний дискурс є одним з інструментів політичної влади, внаслідок чого невід'ємною частиною політичних виступів і текстів стають різноманітні засоби образності, які несуть в собі частину експресії, слугують засобом оцінки дійсності, впливаючи на свідомість реципієнтів. Найбільш задіяними в аналізованому корпусі дослідження виявилися такі тропи, як епітет та метафора.

У політичному дискурсі Дж. Байдена констатовані епітети з позитивною конотацією для опису діяльності США, України та союзників та негативною конотацією для опису дій Росії та її президента:

Will we turn back naked, unchecked aggression today to deter other world — would-be aggressors tomorrow?

And just — just seven months after the bloody January crackdown, the first foreign visitor to have their passports stamped here in Lithuania with visas of this — to this new, reborn state were a planeload of Lithuanian Americans from Chicago, Illinois.

There is simply no justification or provocation for Russia's choice of war. It's an example of one of the oldest of human impulses: using brute force and disinformation to satisfy a craving for absolute power and control.

The gravity of the threat is why the response of the West has been so swift and so powerful and so unified, unprecedented, and overwhelming.

To date, the United States has sanctioned 140 Russian oligarchs and their family members, seizing their ill-begotten gains: their yachts, their luxury apartments, their mansions.

Метафора спрямована на переосмислення компонента прямого значення слова, перенесення тих чи інших рис з одного об'єкта, суб'єкта на інший, завдяки чому образ, який формується таким чином є підкреслено експресивним, семантично яскравим і складним, він здатен здійснити активніший вплив на уяву аудиторії політичного діяча:

We are steeled for the struggle ahead. Our unity will not falter.

These past years, we have brought the Transatlantic Partnership to new heights, reaffirming the importance of the relationship between Europe and the United States as an anchor to global stability.

The world has shrunk. That's how we build a future to see.

And it is now — it's how we're going to work — how we rewrite the future of peace and hope, justice and light, liberty, possibilities for everyone — everyone everywhere.

Today, Russia has strangled democracy— has sought to do so elsewhere, not only in its homeland

Активним засобом в риторичному репертуарі Дж. Байдена є антитеза, яка є відмінним засобом персуазивності за рахунок контрастного протиставлення понять, положень, образів, станів, пов'язаних між собою загальною конструкцією або внутрішнім змістом:

As I've said before, Russia will not prevail in this war. Ukraine will prevail in this war. And we will stand with them every single step of the way.

And as we continue to explore this age of new possibilities, an age enabled by rapid advances in innovation, we have to stand together to ensure that the common spaces of our future reflect our highest aspirations for ourselves and for others — as my dad would say, that everybody has — is treated with some dignity — so that artificial intelligence, engineering, biology, and other engineering techno- — emerging technologies are not made into weapons of oppression but rather are used as tools of opportunity.

Семантичний повтор виконує у політичних виступах Дж. Байдена різноманітні функції: підкреслення, виокремлення основної думки

висловлювання, підкреслення теми виступу і підтримання комунікативного контакту з аудиторією, уточнення висловленої думки з метою попередження двозначного тлумачення, підкреслення протиставлення:

We will not waver. We will not waver.

The very basic fact is that Vladimir Putin is not going to be an ally of the United States. The whole world knows this. It's a simple, basic fact.

Зафіксовані випадки вживання анадиплосису — повторення останньої фрази першої частини відрізка мовлення повторюється на початку наступної частини:

When Putin, and his craven lust for land and power, unleashed his brutal war on Ukraine, he was betting NATO would break apart. He was betting NATO would break.

Доволі розповсюдженою у мовленні Дж. Байдена є анафоричний повтор:

We're united against Putin's senseless and brutal war. We are united behind Ukraine as it fights to defend its freedom and its future. We're united behind a vision of the world where free countries like Ukraine do not have to fear aggression from a brutal tyrant next door.

Широко задіяною фігурою мовлення є градація, яка полягає в такому розташуванні частин висловлювання, що стосуються одного предмета, що кожна наступна частина виявляється більш насиченою, більш виразною або вражаючою, ніж попередня, що додає виразності та емоційної насиченості політичній риторичі Дж. Байдена:

In the short term, we'll continue to supply Ukraine with the weapons and munitions and training they need to repel Russian forces.

In the medium term, we'll help build a future force that has the strength and the capabilities both to defend Ukraine and deter further aggression.

In the long term, after this war is over, if Putin ever tries it again, all the countries that endorsed the compact have pledged to have Ukraine's back just like we have it now.

I mean that. Our commitment to Ukraine will not weaken. We will stand for liberty and freedom today, tomorrow, and for as long as it takes.

Особливістю політичного дискурсу Дж. Байдена можна вважати конвергенцію стилістичних засобів. Конвергенція стилістичних засобів у межах висловлювання є комбінованим стилістичним прийомом, що полягає в різноплановій взаємодії стилістичних засобів на основі виконання ними інтенціонально зумовленої прагматичної функції. Об'єднання стилістичних засобів у конвергенцію являє собою складний механізм взаємодії їхніх стилістичних функцій, результатом якого є посилення функції одного із прийомів, створюване заданою автором комунікативною ситуацією.

У мовленні Байдена спостерігаємо такі комбінації стилістичних засобів, як цитування+повтор+антитеза; Анафора + епітет + анадиплосис; анафора + градація:

*President Zelenskyu was democratically elected. He's Jewish. His father's family was wiped out in the Nazi Holocaust. And Putin has the audacity, like all autocrats before him, to believe that **might will make right.** In my own country, a former president named Abraham Lincoln voiced the opposing spirit to save our Union in the midst of a civil war. He said, "Let us have faith that **right makes might.**" "**Right makes might.**"*

When Putin, and his craven lust for land and power, unleashed his brutal war on Ukraine, he was betting NATO would break apart. He was betting NATO would break. He thought our unity would shatter at the first testing. He thought democratic leaders would be weak. But he thought wrong. –

What happens to Ukraine matters. It matters to all of Europe. It matters to NATO. Quite frankly, it matters to the whole world.

Конвергенція стилістичних засобів є маркером суб'єктивованої дискурсу Дж. Байдена, в якій специфіка його світосприйняття виражається за допомогою концептуально значущої концентрації різноманітних засобів виразності. Конвергенція стилістичних засобів як образна, смислова, конотаційна та композиційна єдність, що не дорівнює сумі складових її

компонентів, підвищує і без того високий комунікативно-прагматичний потенціал риторики Дж. Байдена.

Висновки до розділу II

Функціонально-прагматичний підхід дає змогу розглянути політичний текст із позиції ілокутивних типів висловлювань, що функціонують у ньому. Домінантною функцією політичних текстів є спонування. У побудові текстів спонукального характеру беруть участь такі ілокутивні акти, як репрезентатив, директив, квестив, комісив та експресив.

У текстах політичних виступів трапляються всі перелічені види ілокутивних актів, їхнє співвідношення визначається своєрідністю особистості політика Дж. Байдена

Репрезентативні мовленнєві акти являють собою найчисельнішу групу мовленнєвих маніфестацій: вони становлять 58% від загальної кількості виявлених ілокутивних мовленнєвих актів. Можна стверджувати, що репрезентативи формують інформаційну канву політичних виступів Дж. Байдена. Вони включають такі мовленнєві висловлювання, як опис факту або дії, доказ, судження щодо конкретного предмета спілкування.

Проведене дослідження виявило семантичне різноманіття репрезентативних мовленнєвих актів у рамках політичних виступів Дж. Байдена. Використовуючи репрезентативи, політик заявляє, повідомляє, пророкує або висуває здогадку. Залежно від того, чи бере мовець на себе повну відповідальність за істинність висловлювання, чи висловлює чужу думку, висловлює припущення або умовивід із будь-якого приводу, репрезентативні мовленнєві акти було поділено на чотири основні розряди:

Констативи становлять найчисельнішу категорію в політичних текстах (62%) і разом з евідентивами (20%) та дедуктивами (13%) формують корпус висловлювань, які володіють найбільшою асертивною ілокутивною силою і виражають констатацію певного стану справ у минулому, теперішньому та в майбутньому. Супозитиви, на частку яких припадає 5%, є найменш уживаними через свою семантичну складову припущення і невпевненості у власних словах.

Наступним за репрезентативністю ілокутивним мовленнєвим актом у політичних виступах Байдена є директиви, частка якої становить 18 % від загальної кількості зафіксованих видів мовленнєвих актів у матеріалі дослідження. Основна мета текстів - переконати аудиторію в правильності політики, що проводиться, і спонукати до певних дій. У найзагальнішому вигляді директивний мовленнєвий акт визначається як вираження волевиявлення мовця, спрямоване на каузацію діяльності адресата.

Серед директивів найуживанішими (77% від усіх зафіксованих директивних прагматичних висловлювань) є прескриптивні мовленнєві акти (наказ, розпорядження, дозвіл, заборона й вимога), які повною мірою сприяють реалізації прагматичного ефекту Дж. Байдена на аудиторію, в той час як сугестиви (порада, пропозицію й попередження) становлять лише 23% від висловлювань цього прагматичного типу.

В агітаційних текстах політик нерідко використовує інтеррогативні висловлювання - квестиви, що становлять 7% від загальної кількості ілокутивних актів в аналізованій вибірці.

Експресиви становлять 12% від загальної кількості ілокутивних актів в аналізованій вибірці.

Лінгвокогнітивний аспект моделювання мовленнєвого портрета політичного діяча пов'язаний із реконструкцією його ідеологічної картини світу за допомогою когнітивної метафори.

В основі метафоричного моделювання концептосфери Дж. Байдена лежить протиставлення двох концептів «авторитаризм» та «демократія», кожен з яких маніфестований у кредо, одне з яких "Might makes right" («Сила породжує право») традиційно співвідноситься з тоталітарним політичним режимом (Дж. Байден співвідносить його з режимом В. Путіна, називаючи його авторитарним), а другий, "Right makes might" («Право породжує силу»), авторство якого належить А. Лінкольну, - з демократичним.

Демократія у концептосфері Дж. Байдена концептуалізується за допомогою метафор виключно позитивної конотації, у той час як

авторитаризм – негативної конотації.

Класифікація концептуальних метафор у мовленні Дж. Байдена дозволила виділити такі типи. Найбільш репрезентивними в аналізованому корпусі дослідження є структурні метафори, які складають 70 % від загальної кількості зафіксованих випадків реалізації. Структурні метафори дають змогу більш детально кваліфікувати поняття, ніж орієнтаційні та онтологічні метафори. Структуроване поняття використовується для передачі іншого абстрактного поняття. Структурні метафори репрезентовані у мовленні Дж. Байдена такими концептами – *dignity, decency, principle, hope, freedom, possibilities, liberty, progress, stability, power, advances, innovation bravery, fight, force, costs, brutality, hopelessness, darkness, violence, corruption, disinformation, brute force, absolute power, control.*

Менш репрезентативними виявилися онтологічні метафори, доля яких складає 20% від загальної кількості, в яких досвід розуміється в термінах об'єктів реального світу: *anchor (to global stability), light, flame, plant (rooted in democracy), dictator, empire, millstones (grinding the will).*

Орієнтаційні метафори є найменш репрезентативним типом в аналізованому матеріалі дослідження (10%), та репрезентовані такими концептами, з якими політик поєднує демократію – *future* та тоталітаризм – *back, past.*

До індивідуальних мовленнєвих особливостей політичної риторики Дж. Байдена були віднесені епітети з позитивною конотацією для опису діяльності США, України та союзників та негативною конотацією для опису дій Росії та її президента, лінгвістична метафора, антитеза, повтор, у тому числі анадиплосису та анафоричний повтор, градація та конвергенція стилістичних засобів, які реалізовані такими моделями: цитування+повтор+антитеза; анафора + епітет + анадиплосис; анафора + градація.

Конвергенція стилістичних засобів є маркером суб'єктивованої дискурсу Дж. Байдена, в якій специфіка його світосприйняття виражається за

допомогою концептуально значущої концентрації різноманітних засобів виразності. Конвергенція стилістичних засобів як образна, смислова, конотаційна та композиційна єдність, що не дорівнює сумі складових її компонентів, підвищує і без того високий комунікативно-прагматичний потенціал риторики Дж. Байдена.

ВИСНОВКИ

Портретування мовної особистості політика - актуальний напрям лінгвістики, багато в чому зумовлений тим, що політики мають регулярний досвід публічних виступів і сформований мовленнєвий імідж.

Найбільш цілісною і розробленою на даний момент теорією мовної особистості є трьох-рівнева концепція, в якій мовну особистість розглядають як сукупність здібностей і характеристик людини, що зумовлюють створення і сприйняття нею мовленнєвих творів (текстів), що різняться ступенем структурно-мовної складності, глибиною й точністю відображення дійсності, певною цільовою спрямованістю.

У межах даного дослідження було здійснено моделювання мовленнєвого портрета політичного лідера за такими напрямками (асpekтами мовної особистості):

- лінгво-прагматичний аспект, націлений на встановлення репертуару задіяних Дж. Байденом ілокутивних мовленнєвих актів;
- лінгво-когнітивний аспект, спрямований на визначення ідеологічні настанови, які втілюються у виступах політика;
- індивідуально -мовленнєвий аспект риторики, орієнтований на окреслення специфіки задіяних американським лідером лінгвостилістичних засобів.

Як свідчать дані функціонально-прагматичного аналізу (лінгво-прагматичний аспект), націленого на встановлення репертуара ілокутивних мовленнєвих актів к мовленні Дж. Байдена, американський лідер не дає багато обіцянок і майже не ставить запитань: він упевнений в обраному курсі, у підтримці аудиторії, перед якою він виступає. При цьому Дж. Байден доволі активно висловлює свої емоції, але використовує їх як додатковий аспект впливу, роблячи наголос на поданні об'єктивної інформації про наявний стан

справ завдяки активному вживанню репрезентативів, які складають основу ілокутивних актів в аналізованому матеріалі.

Крім того, у текстах промов Джо Байдена досить чітко виражена спонукальна функція, він звертається із закликами до аудиторії. Велика кількість об'єктивної інформації, підкріпленої фактами, у промовах американського президента роблять його позицію впевненою та непохитною. Політичний дискурс Дж. Байдена являє собою ідеальний баланс аргументованого інформування, спонукування та емоційності. Джо Байден дає обіцянки дозовано - натомість він обсилає фактами, що викликає довіру і вселяє впевненість у правдивості його слів і посилів. Промови Джо Байдена представляють його як людину дії, рішучого і безкомпромісного політика, який тримає світ під контролем.

Проведений аналіз засвідчив, що кількість використаних ілокутивних мовленнєвих актів визначається індивідуальними особливостями політика та особливостями мови в плані добору засобів їх лінгвістичної реалізації.

В основі метафоричного моделювання концептосфери Дж. Байдена лежить протиставлення двох концептів «авторитаризм» та «демократія», кожен з яких маніфестований у кредо, одне з яких “Might makes right” («Сила породжує право») традиційно співвідноситься з тоталітарним політичним режимом (Дж. Байден співвідносить його з режимом В. Путіна, називаючи його авторитарним), а другий, “Right makes might” («Право породжує силу»), авторство якого належить А. Лінкольну, - з демократичним. Демократія у концептосфері Дж. Байдена концептуалізується за допомогою концептів виключно позитивної конотації, у той час як авторитаризм – негативної конотації.

Наявність у промовах політичного діяча концептуальної метафори без сумніву збагачує мовлення і залучає більшу кількість реципієнтів до ситуації, що дає змогу донести більш детально ту чи іншу інформацію. Концептуальна метафора в політичному дискурсі є ефективним інструментом, за допомогою якого мовлення промовця стає більш виразним

та асоціативним. Конкретні поняття, які притаманні повсякденній свідомості, у процесі метафоризації трансформуються в моделі для осмислення складних понять, що належать до різних сфер людської діяльності, залишаючись в людській свідомості.

Метафори та концепти, що актуалізують їх в дискурсі Дж. Байдена, здатні провокувати у свідомості реципієнтів нові концептуальні зв'язки, асоціації, діють, як тригери, що запускають нові концептуальні моделі у прокладеному напрямку, внаслідок чого процеси когніції аудиторії не обмежені часовими рамками політичної промови, а продовжують свій розвиток і по її закінченню, що значно збільшує вплив на аудиторію.

Особливістю політичного дискурсу Дж. Байдена можна вважати конвергенцію стилістичних засобів. Конвергенція стилістичних засобів у межах висловлювання є комбінованим стилістичним прийомом, що полягає в різноплановій взаємодії стилістичних засобів на основі виконання ними інтенціонально зумовленої прагматичної функції. Об'єднання стилістичних засобів у конвергенцію являє собою складний механізм взаємодії їхніх стилістичних функцій, результатом якого є посилення функції одного із прийомів, створюване заданою автором комунікативною ситуацією.

Конвергенція стилістичних засобів є маркером суб'єктивованої дискурсу Дж. Байдена, в якій специфіка його світосприйняття виражається за допомогою концептуально значущої концентрації різноманітних засобів виразності. Конвергенція стилістичних засобів як образна, смислова, конотаційна та композиційна єдність, що не дорівнює сумі складових її компонентів, підвищує і без того високий комунікативно-прагматичний потенціал риторики Дж. Байдена.

У якості перспектив дослідження розглядаємо залучення запропонованої моделі аналізу портретування мовної особистості до дискурсу інших політиків, у тому числі і у динамічному (часовому) аспекті.

ЛІТЕРАТУРА

1. Артюхова А. А. Коммуникативные стратегии и тактики в митинговой речи // Науковий вісник Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Сер.: Філологічні науки (мовознавство). 2014. № 2. С. 5-9.
2. Бабак М. П. Використання комунікативних методів побудови політичного іміджу в засобах масової інформації : дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.01.08 „Журналістика”. Київ, 2006. 205 с.
3. Бахтін М. М. Висловлення як одиниця мовленнєвого спілкування // Слово. Знак. Дискурс. Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. / ред. М. Зубрицька. Львів : Літопис, 1996. С. 310-317.
4. Бацевич Ф. С. Термінологія комунікативної лінгвістики: аспекти дискурсивного підходу. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. Серія «Проблеми української термінології». 2002. № 453. С. 30-34.
5. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики. Київ : Видавничий центр «Академія», 2004. 344 с.
6. Ващук Т. М. Політичний дискурс як об'єкт лінгвістичного дослідження. *Вісник Житомирського державного університету ім. Івана Франка*. 2007. № 33. С. 182-185.
7. Глуховцева К. Дещо про особливості мовного портретування особистості // Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія: Філологія (мовознавство) : зб. наук. праць. Вінниця : ВДПУ, 2012. Вип. 16. С. 196-200.
8. Голик С. В. Мовна особистість як об'єкт лінгвокультурологічних досліджень. *Вісник Львівського університету. Серія: філологічна*. 2013. Вип. 21. С. 258-264.
9. Голубовська І. О., Орлова Т. В. Політичний дискурс як інструмент маніпулювання свідомістю електорату. *Studia Linguistica*. 2017.

Вип. 11. С. 9-28.

10. Горбачук Д. В. Структурносемантичні типи стійких сполучень слів в офіційно-ділових текстах. Київ : Либідь, 1997. 170 с.
11. Дацишин Х. П. Метафора в українському політичному дискурсі (за матеріалами сучасної періодики) : дис. на здобуття наук. ступеня к. філол. н. : спец. 10.01.18 „Журналістика”. Львів, 2005. 208 с.
12. Деренчук Н. В. Мовний портрет сучасного українського політика: дис... канд. філол. Наук : 10.02.01. Луцьк, 2018. 228 с.
13. Жмаєва Н. С., Ткаченко А. О. Концептуальний аналіз когнітивної метафори у мовленнєвому портреті Дж. Байдена // European congress of scientific achievements. Proceedings of the 12th International scientific and practical conference. Barca Academy Publishing. Barcelona, Spain. 2024. Pp. 637-642. URL: <https://sci-conf.com.ua/xii-mizhnarodna-naukovo-praktichna-konferentsiya-european-congress-of-scientific-achievements-2-4-12-2024-barselona-ispaniya-arhiv/>
14. Довганюк, І. Д. Мовні стратегії і тактики реалізації виправдання в німецькому політичному дискурсі (на матеріалі політичного інтерв'ю) : автореферат. дис. на здобуття наук. ступ. канд. філол. наук : спец. 10.02.04 «Германські мови» / І. Д. Довганюк. – Львів, 2013. – 16 с.
15. Загнітко А. П. Сучасна лінгвістика: погляди та оцінки : науково-аналітичне видання. Донецьк : ДонНУ, 2014. 464 с.
16. Загнітко А. П. Сучасний лінгвістичний словник. Вінниця : «Твори». 2020. 920 с.
17. Ішмуратов А. Термін. *Філософський енциклопедичний словник* / під ред. В. І. Шинкарук та ін. Київ : Абрис, 2002. 742 с.
18. Кондратенко Н. Український політичний дискурс: текстуалізація реальності: монографія. Одеса : Чорномор'я, 2007. 156 с.
19. Петренко І. І. Політичний дискурс: зміст, особливості, функції. *Вісник Київського національного університету. імені Тараса Шевченка. Філософія. Політологія*. Київ. 2010. №100. С. 54-57.

20. Пещак М. М. Стиль ділових документів XIV ст. Київ : Наукова думка, 1979. 268 с.
21. Писаренко К. В. Типологія мовних портретів персонажів у художніх текстах триптиху «Хресна проща» Р. Іваничука: змістовий аспект. *Лінгвістичні дослідження: зб. наук. Праць ХНПУ ім. Г. С. Сковороди*. 2015. Вип. 42. С. 150-155.
22. Почепцов Г. Г. Теорія комунікації. Київ : ВЦ «Київський університет», 1999. 301 с.
23. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми: підручник. Полтава : Довкілля-К, 2006. 716 с.
24. Селиванова Е.А. Основы лингвистической теории текста и коммуникации : монографическое учебное пособие. Киев : Брама, 2004. 336 с.
25. Славова Л. Л. Мовна особистість політика: когнітивно-дискурсивний аспект: монографія. Житомир: ЖДУ ім. І. Франка, 2010. 358 с.
26. Славовас Л. Л. Мовна особистість лідера у дзеркалі політичної лінгвоперсонології: США – Україна. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. Івана Франка, 2012. 360 с.
27. Стрій Л. І. Ритуальні жанри українського політичного дискурсу: структурно-семантичний і лінгвопрагматичний аспекти: автореф. дис...канд. філол. наук: спец : 10.02.01. Одеса, 2015. 20 с.
28. Юшковець І. А. Комунікативні стратегії і тактики в політичному дискурсі канцлерів ФРН (на матеріалі урядових заяв і політичних виступів): дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.02.04. Київ. 2009. 213 с.
29. Яшенкова О. В. Основи теорії мовної комунікації: навчальний посібник. Київ : Видавничий центр «Академія», 2010. 312 с.
- 30.
31. Abuaya, E. J. (2012). A pragma-stylistic analysis of President Goodluck Ebele Jonathan's inaugural speech. *English Language Teaching*, 5(11), 8–15. <https://doi.org/10.5539/elt.v5n11p8>

32. Al-Ameedi, R. T., & Mukhef, R. N. (2017). Aspects of political language and parallelism. *Journal of Education and Practice*, 8(34), 185–200.
33. Austin, J. L. (1962). *How to do things with words*. Oxford University Press.
34. Baby, S., Afzal, U., & Basharat, Z. (2020). Pragmatic analysis of Joe Biden's victory speech 2020. *PalArch's Journal of Archaeology of Egypt/Egyptology*, 17(8), 1148–1158.
35. Beard, A. (2001). *The language of politics*. Routledge.
36. Belle, H. van (2009). Playing with oppositions: Verbal and visual antithesis in the media. In: J. Ritola (Ed.), *Argument Cultures: Proceedings of OSSA 09* (pp. 1-13). OSSA.
37. Charteris-Black, J. (2004). *Corpus approaches to critical metaphor analysis*. Dordrecht: Springer. 382 p.
38. Charteris-Black, J. (2005). *Politicians and rhetoric: The persuasive power of metaphor*. Houndmills, Basingstoke, Hampshire; New York: Palgrave Macmillan. 256 p.
39. Darong, H. C. (2021). Interpersonal function of Joe Biden's victory speech (systemic functional linguistics view). *Journal of Educational Research and Evaluation*, 5(1), 57–66. <http://dx.doi.org/10.23887/jere.v5i1.31420>
40. Degani, M. (2016). Endangered intellect: a case study of Clinton vs Trump campaign discourse. *Iperstoria* 8, 131–145.
41. Deignan, A. (2005). *Metaphor and corpus linguistics*. Amsterdam, NL: John Benjamins Publishing Company.
42. Dornyei, Z. (2007). *Research methods in applied linguistics*. Oxford University Press.
43. Erlanger, S. (2020). Macron declares France 'at war' with virus, as E.U. proposes 30-day travel ban. *The New York Times*. Retrieved from <https://www.nytimes.com/2020/03/16/world/europe/coronavirus-france-macron-travel-ban.html?searchResultPosition=3>
44. Fairclough Norman *Language and power*. Routledge, 2013 . 240 p.

45. Farneubun, P. K. (2013). Understanding Christian's perspective on peace and war. *Jurnal Ilmiah Hubungan Internasional*, 9(2), 105-115.
46. Fetterman, A. K. (2013). The benefits of metaphoric thinking: Using individual differences in metaphor usage to understand the utility of conceptual metaphors Retrieved from <https://ezlibrary.ju.edu.jo:2234/dissertations-theses/benefits-metaphoric-thinking-using-individual/docview/1400005470/se-2?accountid=27719>
47. Ghani, N. A., & Hussain, M. S. (2021). Application of Fairclough's model on Joe Biden's victory speech: Corpus assisted analysis of New US vision versus world voices. *Psychology and Education*, 58(2), 10168–10181.
48. Gibbs, R. W., Leggitt, J. S., Turner, E. A., et al. (2002). What's special about figurative language in emotional communication? In Fussell, S. R. (Ed.), *The verbal communication of emotions* (pp. 133–158). Psychology Press.
49. Hanks, P. (2018). Types of speech acts. In D. Fogal, D. W. Harris, & M. Moss (Eds.), *New Work of speech acts* (p. 123-143). Oxford University Press. <https://doi.org/10.1093/oso/9780198738831.003.0005>
50. Hashim, S. S. M. (2015). Speech acts in political speeches. *Journal of Modern Education Review*, 5(7), 699-706. [https://doi.org/10.15341/jmer\(2155-7993\)/07.05.2015/008](https://doi.org/10.15341/jmer(2155-7993)/07.05.2015/008)
51. Hawkes, T. (1972). *Metaphor*, Methuen & Co. Ltd., London. 102 p.
52. Jones, R. G. (2016). *Communication in the real world: An introduction to communication studies*. University of Minnesota Libraries Publishing. <https://doi.org/10.24926/8668.0401>
53. Kartashova A. (2010). *Cognitive metaphors in modern linguistics*. Retrieved from https://www.researchgate.net/publication/47807573_
54. Kulo L. (2009). *Linguistic features in political speeches: How language can be used to impose certain moral or ethical values on people*. Lulea University of Technology.
55. Lakoff, G. & Johnson, M. (1980). *Metaphors we live by*. Chicago: The University of Chicago Press.

56. Lakoff, G. & Johnson, M. (2003). *Metaphors we live by*. Chicago, III: University of Chicago Press. 128 p.
57. Lakoff, G. & Turner, M. (1989). *More than cool reason*. The University of Chicago Press: Chicago.
58. Miles, M. B., Huberman, A. M., & Saldana, J. (2014). *Qualitative data analysis: A methods sourcebook* (3rd ed.). SAGE Publications.
59. Neimeyer, R. A. (1999). Narrative strategies in grief therapy. *Journal of Constructivist Psychology*, 12(1), 65–85. Retrieved from “<https://doi.org/10.1080/107205399266226>” Google Scholar
60. Nurhadi, J. (2016). Utilization of pragma-stylistics strategies in learning context for communicating global peace. *Jurnal Politikom Indonesiana*, 1(2), 106–116.
61. Ondondo, E. A. (2015). Acquired language disorders as barriers to effective communication. *Theory and Practice in Language Studies*, 5(7), 1324. <https://doi.org/10.17507/tpls.0507.02>
62. *Online Cambridge Dictionary*. (2020). <https://dictionary.cambridge.org/>
63. Perloff, R. M. (2003). *The dynamics of persuasion: communication and attitudes in the 21st Century*. New Jersey: NJ. Lawrence Erlbaum Associates.
64. Praggeljaz Group. (2007). MIP: A Method for Identifying Metaphorically Used Words in Discourse, *Metaphor and Symbol*, 22(1), 1-39. Retrieved January 21, 2022, from “[http://doi: 10.1080/10926480709336752](http://doi:10.1080/10926480709336752)”
65. Prokhorova, Chekulai, Agafonova, et al. (2021). Political metaphor in Covid-19 media coverage. *Laplace Em Revista*, 7:15-21. Retrieved from <http://dx.doi.org/10.24115/S2446-622020217Extra-D1061p.15-21>”
66. Ricca, H., & Johan, M. (2021). Deixis found in the first victory speech of Joe Biden as United States President. *Science Humanity Journal*, 1(2), 83–90.
67. Searle, J. R. (1969). *Speech acts: An essay in the philosophy of language*. Cambridge University Press.
68. Searle, J. R. (2002). *Studies in linguistics and philosophy*. Kluwer Academic Publishers.

69. Semino, E. (2021). Not soldiers but fire-fighters– Metaphors and Covid-19. *Health communication*, 36(1), 50-58. Retrieved from “<https://doi.org/10.1080/10410236.2020.1844989>”
70. Stanley, B. L., Zanin, A. C., Avalos, B. L., Tracy, S. J., Town, S., et al. (2021). Collective emotion during collective trauma: A metaphor analysis of the COVID-19 pandemic. *Qualitative Health Research*, 31(10), 1890-1903. Retrieved January 21, 2022, from “<https://doi.org/10.1177/10497323211011589>”
71. Taiwo, R. O. (2008). Legitimization and coercion in political discourse: A case study of Olusegun Obasanjo address to the PDP elders and stakeholders forum. *Issues*
72. Tan, B. P., Naidu, N. B. M., & Jamil, Z. (2017). Moral values and good citizens in a multi-ethnic society: A content analysis of moral education textbooks in Malaysia. *Journal of Social Studies Research*, 42(2), 119-134. <https://doi.org/10.1016/j.jssr.2017.05.004>
73. The New York Times. (2020). *Macron Declares France ‘at War’ With Virus, as E.U. Proposes 30-Day Travel Ban*. Retrieved from <https://www.nytimes.com/2020/03/16/world/europe/coronavirus-france-macron-travel-ban.html?smid=url-share>
74. Waheeb, K. A. (2017). A pragmatic-stylistic approach to the study of dramatic texts. *Journal of University of Babylon*, 25(5), 2121–2131.
75. Wicke P. & Bolognesi MM. (2020). Framing COVID-19: How we conceptualize and discuss the pandemic on Twitter. *PLoS ONE*, 15(9). Retrieved from “<https://doi.org/10.1371/journal.pone.0240010>”
76. Young, D. J. (2009). *Writing from the core: A guide for writing*. Professor Textbook.
77. <https://www.whitehouse.gov>